

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy órára 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy órára 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, szeptember 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Hódolat — gyűlöletből.
Aradváros virillistái.
Az aradi munkagép-kiállítás.
Büntetés egy aradi tüzérréti.
A pápa udvarából.
Khuen-Héderváry titka.
Kutyahús-mészárszék a fővárosban.
A hadnagy ur vacsorái.
A színház bérlői.
Arad megye virillistái.
Tárca: A fehér ház. Irta: Tor Hedberg.
Csarnok: Antik beszélgetés. Irta: Tormay C.

Hódolat — gyűlöletből.

Arad, szeptember 22.

Ki merné még azt mondani, hogy az osztrák politikai pártok széthuznak; hogy munkájuk az egymás iránti gyűlöletből meddő; hogy nincs egy ideál, nincs egy magasabb fogalom, mely egyesíteni tudná őket? Ki merné kétségbe vonni, hogy az osztrák törvényhozó testületek emelkedett színvonalon tárgyalják a nemzet-irányító, ország-rendítő, eseményeket? Ki merne az osztrák urakkal másképp beszélni ma, mint levett kalappal, ha elolvassa alább az alsó-ausztriai tartománygyűlés ünnepi ülését?

Udaát egységes most minden. Egyesített valamennyi pártot egy fenkőlt eszme: a magyar nemzet elleni gyűlölet. Itt nincs nézeteltérés, nincs félreértés, nincs véleménykülönbség, mert ennél a pontnál

egymás nyakába borul keresztény-szocialista, lengyel, cseh, nagynémet egyaránt. Az alsó-ausztriai tartománygyűlésről ma a következő távirati tudósítást vesszük: Bécs. A hadiparancs és az ezzel kapcsolatos politikai események, főleg pedig Magyarország magatartása arra indította a tartománygyűlési képviselőket, hogy tüntető ülésben adjanak érzelmeiknek kifejezést. Ma az összes képviselők ünnepi ruhában jelentek meg. A beérkezett iratok közt van *Schmolk*, *Gessmann*, *Mayer János*, *Scheicher* páter, *Pataj*, *Steiner*, *Lueger*, *Marchet* és *Freudenthal* sürgős indítványa, melyben tekintettel a legfelsőbb hadparancsra, felkéri a kormányt, hogy a következő nyilatkozatot juttassa el a legfelsőbb trón zsámolyához:

„Az alsó-ausztriai tartománygyűlés tolmácsa az ország érzelmeinek, midőn kimondja, hogy annak lakossága lelkesült óhajai által egybe van forrva a fenkőlt uralkodó magas akaratával. Kész az uralkodóház és a haza iránti törhetetlen hűségben mindenkor sikraszállani a hadsereg hatalmáért és egységéért.”

Az indítványt, melyet nyomban tárgyaltak, vita nélkül egyhangulag elfogadták. *Schmolk* országnagy a képviselőkhez, akik felállanak, beszédet intéz, amelyben kifejezést ad a nagylelkű uralkodó iránti ragaszkodás és tisztelet, szeretet és nagyrabecsülés érzelmeinek. Kijelenti, hogy a császár a dicsőségteljes hadsereghez intézett legfelsőbb hadparancs által hatalmas szavakkal megnyugtatta a felzúgott lelkeket és megerősítette az aggódó hazafiakat és azoknak szíveit bizalommal és reménnyel töltötte el. A császári

szavakat, hogy a hadsereg egységes és közös maradjon, Ausztria népeinek örömrádala a szép haza minden vidékéről visszhangozza uruknak és császáruknek. Az országnagy lelkesedéssel fogadott háromszoros hochot kiáltott a császárra. Ezután az ülést újabb ovációk közt berekesztették.

Volt egyszer valahol egy részeges, korhely férj, akinek egy derék jó felesége vala. A férj, mivelhogy ritkán volt józan, ütötte-verte az asszonyt nap, nap után. Egyszer aztán megelégette a dolgot az asszony édes anyja, és eljött, hogy egy kis parázs jelenetet csináljon a semmire való korcsmahősnek. Megérkezve, elhelyezkedett a fiatalok lakásában és jól felpaprikázva várta haza a vejét. Ez meg is érkezett, s kissé dülöngve nyitotta ki az ajtót, de amikor meglátta a kellemetlen vendéget, egyszerre mosolyra húzódtak ajkai, tiszteletteljesen köszönté nejét, végtelen szeretetreméltósággal magához szorította, s elhalmozta csókjaival. A fiatal asszony pedig megszólalt:

— Miért vagy egyszerre ilyen gyöngéd hozzám?

— Miért? Sugta az asszony fülébe a férj. Nem azért, mintha megérdemelnéd, hanem csak azt akarom, hogy hadd pukkadjon meg az édesanyád.

Ez a mese ráillik a bécsi tartománygyűlésre is. A mai hódolat és ováció nem annyira az uralkodó iránti hűség kifejezése volt, mint inkább a részeges férj politikája, hogy:

A fehér ház.

Irta: Tor Hedberg.

Nem is tudom már bizonyosan, hogy hol történt, de ott lehetett valahol főt északon, ahol a fenyők óriási nagyok, de a nyírfák alacsonyok, és ahol a nyári éj szerelmes találkozás az alkonyat és a hajnalnak. Az ősvényt, amelyen haladtam, kövér fű verte fel és azt hirdette, hogy emberi láb alig-alig jár rajta és a fák közé még nem sujtott le a fejsze. A fák ágai között oly csöndesen lepult meg a tompa fény, csend és ünnepiesség, hogy szinte reszkette kérdeztem magamtól, hová is vezet tulajdonképpen ez az ősvény?

Azt sem tudom, mióta csatangoltam már, mikor valami fehérséget láttam elővillogni, ami eltakarta előlem a távoli fatörzsek hajtását.

— Mi lehet ez? — kérdeztem magamtól, de azért nem gyorsítottam meg lépéseimet, sőt inkább meglassítottam, mert az erdő, az éj, a csönd, mind azt sugta: idővel ugyis megtudod!

Idővel aztán, ahogy előrehaladtam, tisztán láttam, hogy egy kis házikó volt az a fehér valami. Olyan kicsiny volt az a házikó, hogy ha nem lett volna olyan vakítóan fehér, nevetséges benyomást tett volna rám. De a fehér szín ezt mind jóvátette. És volt kicsinységben valami szilárdság, valami bizalomgerjesztő, amint a fenyvek körülövezték. A gyalogősvény egyenesen a küszöbhez vezetett és az ajtóhoz közel, a házikó mindkét oldalán

egy-egy ablak volt. Az ablakokban mécs égett és lángjuk messziről is látható volt, amint bele-rajzolódik az éjszaka kárpitjába, anélkül, hogy fényt hintene szét.

Az ajtó csukva volt és a küszöbön egy asszony guggolt. Mikor először ránéztem, úgy láttam, hogy már öreg; de ahogy közelebb jöttem hozzá, már fiatalnak tartottam, amikor pedig már mellette állottam, nem gondoltam a korára. Hogy rut volt-e, vagy szép, nem tudom. Amikor rámémelte szemét, csak azt éreztem, hogy valami csöndes nyugalom száll meg, amint eddig még sohasem éreztem.

— Te itt lakol? — kérdeztem tőle.
— Itt, — felelte csöndes, fátyolozott hangon. Egy kézmozdulattal helyet kínált, hogy leüljek és rögtön folytatta:

— Nem óhajtanál egy kissé pihenni, mielőtt még visszafordulnál?

Odahuzódtam melléje:
— Hát az ut innen már nem vezet tovább? — kérdeztem

— Nem — felelte. — Az ut nem vezet tovább. Ez itt az erdő mélye.

Körülnéztem. Éreztem, igazat mondott. Ez itt az erdő mélye.

— Itt laktál mindig? — kérdeztem újból.

— Mindig itt.

— És sohasem unatkoztál?

— Soha — felelte. — Az idő gyorsan mulik. Majdnem minden esztendőben vetődik ide holmi vándoremlék, itt marad egy kicsinység

és beszélget velem. És ez rövidebbé teszi az évet. De azért voltak esztendők, hogy senki sem járt erre és ezek az évek hosszúak voltak, nagyon, nagyon hosszúak!

— És ez minden? — kérdeztem csodálkozva. — Más nem történik erre!

— Hát mi történhetne még? — felelte nevetve. — Hiszen mondtam már, hogy ez az erdő mélye.

— És valami nagy örömben még sohasem volt részed?

Főragyogott az arca:
— De igen! Ért már engem nagy öröm is.

Te talán nem is tudod még, hogy itt az erdő mélyében a narangvirág nem kék, hanem fehér. Valami sok magamnak nem igen van belőle, egész életemben mindössze tizenkettőt találtam és mindegyik nagy örömet okozott nekem. De valamennyiük közül a tizenkettedik szerezte meg a legnagyobb örömet, mert itt hajtott, itt nyitott ki az ablakom alatt. Négy harangja volt és minden harang négy napig elt. A legfehérebb a legutolsó volt közülük. Nagyon szép volt. Sok, sok év telt el azóta, de ezt sohasem felejttem el.

Ránéztem. Nagyobb örömet még sohasem láttam lesugározni egy arcról.

Es ez még csak emléke volt az örömnél!

— És fájdalom? — kérdeztem újból. — Sohasem ért valami nagy csapás?

— De igen, — felelte és arcáról, mint imént az öröm, most a fájdalom sugárzott le. — Nagy csapás ért egyszer. Egy éjjel álmot

— *Hadd pukkadjanak tőle a magyarok.*

A mi derék Lajtán tuli testvéreink örömmámora azonban alighanem rövid ideig fog tartani. Mert bár még nem rajzolódta meg a kibontakozás határvonalai, mégis a köztudatban gyökeredzik már a hit, hogy a felkorbácsolt tengert hamarosan lefogja csendesíteni a kölcsönös megértés hullámtörője.

A Balkánon nagy események vannak készülöben. Mindennap arra ébredhetünk, hogy félkörben lángtenger veszi körül a monarchiát. Ilyenkor nemzetnek és dinasztának nem vizálya, hanem egyetértésre van szüksége. Ausztriában sokan vannak, kik odavágyakoznak a nagy Németország kebelére, és nem csekély a csehek száma sem, kik az önálló államiségnek szövik ábrándképeit. Egy vészir Magyarország felől, s bizony lobbó vethet elolthatatlanul, megfékezhetlenül Ausztria.

Az uralkodót, a megpróbáltatások keserves iskoláját végzett jó öreg királyt, nem fogja elhagyni bölcsessége e nehéz napokban sem. Evtizedek alkotása, egy emberélet munkásságának gyümölcse, nem válhatnak játékává sem az osztrák katonai körök rövidlátásának, sem a fölizgatott szenvedélyek viharainak.

Az ellentéteket nem fogja élesebbre fenni az osztrákok ujjongása, a tartománygyűlések hódoló felirata, Schmolkek Luegerék vásári kurjongatása: de jönni fog, még pedig nagyon hamar, a kiengesztelődés napja, azután pedig a zivatar által megtermékenyül talajon a komoly munkásság ideje, — a magyar nemzet gazdasági önállóságának széles, nagy szántóföldjén.

Aradváros virilistái.

(A jövő évi névsor.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Aradváros igazoló választmánya ma állította össze a legtöbb adófizetőknek 1904. évi névjegyzékét. Dacára annak, hogy a névsort az ex-lex miatt az 1902. évi adózás tekintetbe vételével állapították meg, amely alapon a je-

lenleg érvényben lévő névjegyzék készült, mégis több változás van benne. Ez halálozások, elköltözések, s a szükséges bejelentések elmulasztása folytán jött létre.

Elhalálozás folytán kimaradtak a névsorból: Münz Ferenc és Reisinger Zsigmond. Kihagyták az elköltözött Rámor Lajost, s nem vették fel Vannay Gusztávot, ki Lippán lakik, s minden évben lemond virilis jogáról. Vas Mátyás és Groszmann Jakab dr. is kimaradtak, előbbi neje adójának, utóbbi pedig a diplomája révén jogos kétszeres beszámításnak bejelentését mulasztotta el. Új tagokul folytatólagosan felvették: Török Márton, Maffey Géza és Turay András. Benne van még a névsorban Müller Károly is, ki mint a törvényhatóságnak választott tagja le szokott mondani virilis jogáról. Ha az idén is lemond, a póttagok közül, mint a múlt évben is, bekerül a névsorba Lengyel Tivadar, kit — egyforma adót fizetvén Lengyel Friggyessel — sorshuzás révén helyeztek a póttagok sorába.

Érdekes megemlíteni, hogy adójukat az idén nem számíthatták kétszeresen: Szalay Antal, Vajda István dr., Kronstein Vilmos dr., Schwarz Jenő dr., Odray Antal és Kristyó János, kiknek adója erre az évre jogcím alapján kétszeresen volt számítva. Ellenben kétszeresen számították: Walder Gyula.

A jelen névjegyzék ellen felszólamlások a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt a bíráló választmányhoz terjesztendők be. E felszólamlások azonban csak az igazoló választmány által eszközölt változtatásokat illethetik.

A legtöbb adófizetők névjegyzéke, melyben a kétszeresen számított adó csillaggal van megjelölve, a következő:

Rendes tagok.

	Korona
Ifj. Neuman Adolf	9105.01
Neuman Dániel	9105.01
Neuman Samu	9105.01
Neuman Alfréd	9105.01
Neuman Adolf	9105.01
Hermann Gyula	5960.19
Bing Vilmos	5041.10
* Bogdán Virgil dr.	4882.80
* Bonts Döme dr.	4670.60
Andrényi Károly	4020.02
Eles Armin	3796.34
Domány József	3764.70
Lengyel Manó	3500.30
* Wadowszky Gusztáv	3420.68

	Korona
Nagy Lajos	8208.62
Kristyó János	8019.86
Steiner Vilmos	2069.31
* Walder Gyula	2838.34
* Reinhart Gyula	2775.94
* Reinhart Kálmán	2775.94
* Müller Károly	2764.24
Török Márton	2703.45
Szilágyi Ede	2667.60
* Glück Károly	2632.04
Szalay Antal	2553.67
* Ring Lajos	2468.68
Verbos Adám	2422.55
* Heitz Nándor	2239.56
Bing Ede	2130.67
* Müller Gyula	2112.60
Lusztig Armin	2173.81
Vajda István dr.	2147.67
Gaál Ferenc	2111.87
Spitzer Ignác	2099.31
Kronstein Vilmos dr.	2096.01
* Szabó Károly	2004.—
* Tagányi István	1962.96
Weisz Dávid	1933.46
Herzel Bernát	1921.20
* Lukácsy Lajos	1874.—
* Weisz Sándor	1842.70
* Rozsnyay Kálmán	1828.20
* Rozsnyay József dr.	1828.20
Wanicsek Ferenc	1799.50
Kremmer József	1793.68
* Remetey F. Károly dr.	1759.42
* Robitsek Agost dr.	1716.42
Marek Samu	1710.77
Mayer Miksa	1688.40
Kotsis Lajos	1619.21
* Avarfy Geza	1609.—
* Bolyos István	1557.30
Kneffel Lajos	1531.26
Edelmüller József	1481.70
* Fényes Kálmán	1480.48
Goldschmiedt Miksa	1421.31
* Assael József	1418.60
Reinhardt Géza	1387.97
Schwartz Jenő	1372.91
* Földes János	1358.22
* Maffey Géza	1314.32
* Opre Péter dr.	1300.40
* Winter Adolf	1286.—
* Avarfy Ferenc	1285.16
Heim Bertalan	1270.56
Dobiaschy József	1259.29
Odray Antal	1254.80
* Kell Lipót	1214.20
Turay András	1193.65
* Priegl István dr.	1183.46
Lengyel Frigyes	1170.55

Póttagok:

Lengyel Tivadar	1170.55
* Simon Jenő	1163.12
* Reisinger Sándor	1114.84
Dengl Rezső	1102.83
Jukabffy Zoltán	1087.93
May János	1083.24
Oravetz Miklós	1068.30
* Szalay Károly	1060.62
Floreszku György	1023.58
Deutsch J. Mór	1002.—

TÁVIRATOK.

Beck hr. kitüntetése.

Bécs, szept. 22. A lapok szerint Vilmos német császár Beck náro tábornagy vezérkari főnöknek arcképet adományozta, mely a császárt osztrák-magyar tábornagy egyenruhában ábrázolja a Szent István-rend nagy keresztjének szalagjával. Az arcképet pompás aranykeret fogja körül, amelyet német korona díszít.

Szaloniki előtt.

London, szept. 22. A Standard jelenti Konstantinápolyból e hó 20-iki kelettel: Négy vagy öt angol hadihajó állítólag azt az utasítást kapta, hogy Szaloniki közvetlen környékén egymással érintkezésben maradjon. Állítólag hasonló parancsot kaptak a francia hajók is.

álmodtam, ami szebb volt mint a legelső tavaszi nap. Soha, se azelőtt, se azután, soha, de sohase álmodtam ilyen szépet. Mikor fölébredtem, még tisztán emlékeztem rá és azt gondoltam, sohasem fogom elfelejteni. De ekkor egy madár kopogtatott az ablakomon és sem mire se gondolva, kérdeztem:

— Ki az?

Es abban a pillanaton, ahogy ezt kiáltottam a számon, vége volt az álomnak. Elfelejtettem. Es azóta még egyszer sem jutott eszembe. Elvesztettem örökre.

Fuldokló sírásba kezdett és arcát a tenyérbe rejtette.

— Es nem szeretted senkit — faggattam tovább.

Főlemelte a fejét. Egy pillanatig mozdulatlanul ült, mintha nem is hallotta volna kérdésemet. De arca élénkebb színt vett fel és a tekintete komorabb lett:

— Te sokat kérdezel! — mondta. — De hát tudd meg, amire kíváncsi vagy. Igen, szerettem már és szeretek még most is. Egyszer, ó már nagyon régen, ott, azon a helyen, ahol te ülsz, egy asszony ült. Még addig sohasem járt az erdő mélyében és amikor megtudta, hogy oda jutott, sirva fakadt. Miért sírsz? kérdeztem és ekkor azt felelte, hogy egy ember jutott az eszébe. Egy ember, aki tíz éven át hön szerette őt, de akinek ő sohasem szerzett egyebet, mint fájdalmat és bánatot. Másokat szeretett, másokat hallgatott meg és nem azt az embert. Es sirt, mert nem

tudta s eretni. Es amint az asszony így beszélt arról az emberről, én elképzeltem magamnak és már magam előtt is láttam. . . . Egyszer aztán egy megsebzett jávorszarvas vetődött ide. En itt állottam az ajtóban. Egy pillanatra megállt, rám nézett és bevászorgott a sűrű bozótba, hogy ott meghalljon. Annak az embernek, akit az asszonya nem tudott szeretni, ilyen volt a tekintete. . . Es őt szerettem én. Es őt szerettem még most is!

Elhallgatott.

En sem faggattam tovább.

Megállt az éjszaka. Csönd volt. Maga az idő is elszenderedett és a két mécs is tövig égett már.

Az asszony fölkelte ültéből és kezét nyujtotta:

— Jó éjszakát!

Kezét fogtam vele. Kezefogása erős és meleg volt. Erős, mint a valóság, meleg, mint a bátorítás.

Bement a házikójába és bereteszte maga mögött az ajtót. En is fölállottam és visszafelé indultam a keskeny, egyenes gyalogösvényen. A fenyőfák koronái lassan elpirultak. Arcomat langyos szél simogatta és éreztem, hogy már közel van a reggel.

Visszafordultam.

A kis, fehér házikó már eltűnt, de én még éreztem azt a meleg, erős kézszorítást.

Az aradi munkagép-kiállítás.

(A megnyitás előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

A kereskedelmi miniszter intézkedéséből a vidék nagyobb gócpontjain, a kisiparosok szak-képességeinek emelésére munkagépekből vándorkiállításokat rendeznek. Ily célból a debreceni cipésszakkongresszussal kapcsolatosan rendezett kiállításán volt cipőmegmunkálógépeket, a melyeket a technológiai muzeum állított ki, most Aradra hozták, s itt rendeztek belőlük föltöbb érdekes, az illető az iparosokra nagy hasznót jelentő kiállítást.

Ez a cipészipari munkagépkiállítás szerdán, f. hó 23-án délelőtt 10 órakor nyílik meg a nyári színház színpadán. A kiállítás már teljesen készen van, a szerelést, mely egy egész hetet vett igénybe, befejezték a m. kir. technológiai iparmuzeum művezetői, a kik egyszerűsmind a gépek alkalmazását is fogják az érdekeltekkel ismertetni.

A gépeket egy nyolc lóerejű motor tartja mozgásban és azokon aradi cipésziparosok dolgozni fognak. Az érdekes gyűjtemény 28 darab gépből áll, melyek kettős sorban vonulnak végig a színpadon. Első, a mi szemünkbe tűnik, egy bőrhengerelő gép, azután egy excenter-sajtó, mely a bőrdarabból a felső részeket és a talprészeket vágja ki. Ugyane célra szolgál egy önműködő görbitett tengelyű sajtó is. Érdekes a Me-Kay-féle láncöltésű talpátvarrógép, az „Albrecht“ kettős gép, a „Velcitas“ kettős faszegező gép, valamint a sapkaélezők, kérdervágók, talpformálók stb.

A gépek második sorozatát a különféle varrógépek teszik: ezekből tíz egy közös asztalra van szerelve s azokat is a transmissió hajtja. Van itt fűzőlyuk varró, felsőrésztűző, kordell bevarró, gomblyukbevarró, fülesgombot felvarró nehéz lábbeliek varrásához való, szegőkészülékes gép, tűzőgép szurkos fonállal való varrásra stb.

A kiállítást mindenki díjtalanul tekintheti meg. A cipészek és csizmadiák számára délelőtt is, délután is magyarázatokat tartanak a művezetők. A kiállítás egy hétig lesz nyitva.

Büntetés egy aradi tűzért.

(Ítélet a Szegfű-ügyben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Az olvasóközönségnek bizonyára emlékeztében van a vérlázító eset, a melynek egy aradi fiatalember lett az áldozata. Szegfű Sándor, a ki Bécsben, egy tűzrezrednél szolgált, mint tizedes, a kit az őrmestere annyira üldözött, hogy a tizedes a lefokozástól való félelmében öngyilkossá lett.

Rizsanek tüzmaster — így hívják a brutális altisztot, — Szegfű Sándort részint a magyar volta miatt, részint, mert nem akart neki kedveskedni, folyton üldözte, a mikor pedig Szegfű a századosnál s az ezredparancsnoknál panaszra jelentkezett, azok nem csak hogy nem akartak neki igazságot szolgáltatni, hanem meg se hallgatták. A sok bántódás, üldöztetés végre annyira elkésztették Szegfűt, hogy éppen néhány nappal azután, hogy a szüleinél töltött szabadságról visszatért a kaszárnyába, szolgálati revolverével föbe lötte magát.

A halálba üldözött tűzértizedes apja feljelentést tett a honvédelmi miniszternél, a mely a panaszt áttette a hadügyminiszteriumhoz, s annak rendelkezésére meg is indult a vizsgálat. Súlyosította az esetet, hogy az áldozat egy altiszt volt, és hogy ugyanennél a századnál, ke-

vészel azelőtt, még több katona lett öngyilkos, s állítólag mind a Rizsanek tüzmaster kegyetlenkedéseinek áldozatai voltak.

A mint értesülünk, a vizsgálat befejeztével most hozták meg az ítéletet a Szegfű Sándor parancsnokai ügyében. Az illetékes hadbíróóság Rizsanek tüzmasteret lefokozásra és hat hónapi helyőrségi fogházra ítélte, a századparancsnokot, Stock kapitányt pedig más ezredhez helyezték át. Ugyanez időben a tűzrezred parancsnoka is más ezred élére vezényeltetett; de hogy ez az ügy összefüggésben volt-e a Szegfű esettel, nem tudni.

Az ítéletről a panaszos szülőt hivatalosan még nem értesítették, de Bécsben szolgáló magyar katonák révén tudomást szereztek arról. Hogy egy emberéletért megfelelő elégtétel ez, alig lehetne mondani, de katonáéknál, a hol a polgári részről jövő panaszokra oly keveset hederitenek, ez is jelent valamit.

A pápa udvarából.

(Híjedelem a Vatikánban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 22.

Hogy a Vatikánba új gazda vonult be, azt nemcsak az eminenciás urak, hanem a szolgálk is mindjobban megérik. Alig mulik el nap, melyen újabb csodálatos, sőt „rettenetes“ dolgok ne történnének. Most a pápa — a szent atya eddigi hagyomány szerint mindig egyedül étkezett — még két asszonyt, idős nővéreit is meghívta asztalához, és titkária jelenlétében velük együtt ebédelt. De a Vatikán még mindig áll. X. Pius sok olyan dologba avatkozik, melyekhez az eminenciák véleménye szerint semmi köze nincs.

Most meg a római papságot akarja megjavítani. Szó sincs róla, akad itt tennivaló bőven, és panasz is van elég. Már IX. Pius is panaszkodott néhány pap hanyagsága miatt.

Természetes sok papnak rosszul megy a dolga, mert van plébánia 30,000 és van plébánia 3000 nél is kevesebb hívővel. Ehhez járul, hogy a római generális vikárius, aki mintegy püspöke Rómának, sok pap fölött nem bír a hatósággal, mert több mint kétszáz templom és plébánia van szerzetesek kezén, ezek pedig csak a szerzetes generálisnak, vagy a prior-nak vannak alárendelve.

Ezenkívül a címzetes piébániák szintén ki vannak véve a generális vikárius főhatósága alól. Így aztán óriási rendetlenség uralkodik, mely legjobban az iskolás gyermekek nagy tudatlanságában nyilvánul meg, mert a hittant alig ismerik. É miatt ugyan a szabadgondolkodásuk egy cseppet sem busulnának, de a nagy katolikus város szemében ez tekintélyes hiba.

Itt akar X. Pius rendet teremteni, mert az az óhaja, hogy a gyermekek azt a keveset, a mit a kátéból megtanulnak, ne papagályok módjára gajdolják el, hanem kapjanak hozzá megfelelő magyarázatot.

A pápa ezenkívül sok teljesen roskadozásban levő templom javítására is akar pénzt fordítani. Így pl. a lateráni templom, melyre XIII. Leó három milliót adott ki, nagyon szomorú állapotban van.

A pápa most kérni fogja a számadásokat, mert furcsának tartja, hogy a három millió dacára pl. a damasztfüggönyök, melyek csak nagy ünnepeken kerülnek elő, csupa rongyok.

XIII. Leó röviddel hivatalba lépése után beszüntette a svájci generális állását és a csapatokat jelentékenyen leszállította. X. Pius azonban sok más helyen is tisztogatni akar. Ezért nagy most a Vatikánban a rettegés.

A hadnagy ur vacsorái.

(Az aradi eset párja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Emlékeztetes még az a kinos per, melyet egy aradi családapa indított a lánya volt vőlegénye ellen azon a címen, hogy a vőlegény ur sokat ebédelt-vacsorált a háznál, miáltal a papát költségekbe verte s aztán a kelengyét is meg kellett már rendelni, ami újabb költség, végezetül pedig köszönés nélkül odább állt, a mi már szegény volt. Így aztán az otthagytott menyasszony papája peres úton követelte vissza az elfogyasztott vacsorák és a kelengye árát.

Azt lehetett volna hinni, hogy ez az eset egyedüli a maga nemében. Ámde nem azért élünk a huszadik században, hogy minden egyedül álló esetnek mihamarabb párja ne akadjon.

E y közeli nagyobb városé a szerencse, hogy ennek a csodálatos prózának otthont adott. A következőket írják róla:

... Ugy hangzik, mintha mese volna, pedig hát alapjában véve szomorú valóság. Szomorú azért, mert két ragyogó lány szem sirva várja most a hajnalt és könyezve tér nyugovóra a hófehér leányszobába, ha csak a rideg valóság bolond véletlenségből nem festette be a falakat zöldre. Elég az hozzá, hogy volt egyszer egy hadnagy ur, meg egy kis leány. Gyakorta találkoztak a bálokon, a korszóhoz címzett irigykedési és rágalmazási tanfolyamon, de azok az órák voltak a legédesebbek, amiket otthon töltöttek bizalmas családi körben. Elzárkózva a világ kíváncsi, kutató szeme elől, ah, igen boldogok voltak, míg végre a hadnagy ur valamelyik olvadékony pillanatban olvadékonyan pillantott a leánykára, mondván:

— Édes! Én szép menyasszonyom!

— Igazán? — kérdezte a kis leány.

— A legkomolyabban.

Az eljegyzés tényleg megtörtént, vagy legalább is olyanféle. A nagyvilág erről sem tudott, de minek is? Majd később. Valahogy csak kell lennie, sehogy még nem volt úgy se. Hát így történt. És a hadnagy ur azután nagyon gyakran jelent meg a családi, bizalmas vacsorákon, ami természetes is, mert nem járja, hogy a vőlegény elköszáljon szanaszéjjel, mindenféle léha cimborák között.

A kis leány azonban egy szép napon — ki tudja, miért — kegyetlenül szigorú levélben kiadta a hadnagy ur utját. Menjen a merre a part szakad. Ott is egy félmértfölddel odébb. Az ifju tiszt esdekelte, de hasztalanul. Nem segített itt már semmi. Aztán visszatért a cimborákhoz, akik üdvívalgásokkal fogadták, ünnepelelvén őt, mint megtért bűnöst. Hogy a kis leány komolyan gondolta-e a szakítást, vagy sem, arról bizonyosat nem lehet tudni. Elég az hozzá, hogy makacszkodott, sőt a gyűrűt is visszaküldte volna, ha lett volna gyűrűje, de vigasztalódott is más karján, aki szintén egyenruhát viselt. Ám a bölcs papa különvéleményt jelentett be s hozzáfogott a hadnagy ur visszatérítéséhez.

— Nem megyek most már egy házért sem.

— Kaució háért sem?

— Ilyen csufság után nem.

A bölcs pap erre följelentette fölöttes hatóságánál azt az ifjut, akit minden áron vőjévé akart tenni. Elpanaszolta, hogy neki igen sok vacsorájába került, most pedig nem akarja elvenni a leányát. Arról, hogy mi történt előzőleg, miféle csufságot tettek a fiuval, természetesen nem szólt. Mert ha elmondja, akkor a miniszter, aki így a keserves pana-

szos szava alapján ismeri az ügyet, nem rendelkezte volna el a *vizsgálatot*. A szegény szerelmes fiura pedig most annál nehezebb sor vár, mert a bölcs apa igen sokfelé hiveszteli, hogy így, meg úgy ki fogja csavarni az urfi nyakát. Hát biz ez cifra dolog, jellemző a korra, amely gőzerővel halad előre a civilizáció fejlődő országútján.

MULATSÁGOK.

(*) Az új-aradi kereskedők jólékonycélú asztaltársasága szeptember hó 26-án, az uradalmi sörcsarnok vendéglő kerthelyiségében, saját pénz-tárá javára zártkörű táncvigalmat rendez.

Khuen-Héderváry titka.

A válság és a hadiparancs.

(Mi történt Bécsben? — A holnapi értekezlet. — Kavargás a szabadelvű pártban. — Tüntetés az ellenzék ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 22.

A mai nap a titokzatosság jegyében telt el. Bécs felé fordult az összes figyelem, *Khuen-Héderváry* felé, kit a király ma háromszor is fogadott kihallgatáson s ettől az audienciától vérmesebb reményű politikusok a válság megoldását, vagy legalább is a helyzet alapos változását remélték. Hogy Bécsben mi történt, az: *titok*. Szigorú titok, melyet a miniszterelnök ma nem árul el senkinek. Fenntartotta magának a jogot, hogy a bécsi ut eredményéről csak *holnap* számoljon be a *szabadelvű párt értekezletén*. És így Budapesten a bécsi utról nem tudtak meg semmit.

Annál tágabb tere nyílt a táalgatásoknak. Sokan, főleg ellenzéki képviselők, tudni vélik, hogy *Khuen* mint *miniszterelnök*, vagy legalább is mint *deszignált miniszterelnök* tér haza Bécsből. Ez a titok, ez a meglepetés, a mit nem akar elleve kihirdetni. Persze, mindez csak kombináció ma még. Lehet, hogy egészen más meglepetést tartogat *Khuen-Héderváry* gróf a nemzet számára. Holnap megváltik minden.

Holnapig tehát forronganak tovább a lelkek. A szabadelvű párt percei megszámlálvák, egy újabb bécsi csapást nem él tul. Ha a párt holnapi értekezletén a miniszterelnök megnyugtató kijelentést nem tesz, a nemzeti pártiak, de a régi szabadelvűek egyrésze is kiválik és a vezérek katonák nélkül maradnak. Ebben az esetben az országgyűlés is mehet haza, mert vagy királyi kéziratral elnapolják, vagy pedig a király más népképviselőt választ.

A függetlenségi párt ma értekezletet tartott, melyen azt határozta, hogy a *felirat eszméje* mellett foglal állást. Együttal azonban elhatározták azt is, hogy holnap délután *folytatják* a tanácskozást. Ez arra vall, hogy meg akarják várni a szabadelvű pártban holnap történő nyilatkozatokat, hogy ahhoz képest intézkedjenek. A néppárt is gyűlésezett és hasonlókép határozott.

A pártok ez állásfoglalásában mérvadó volt az a körülmény, hogy az ellenzék — vezéreinek nézete szerint — nem követelhet kevesebbet, mint a szabadelvű párt egy része, mely tudvalevőleg a *felirat eszméje* mellett foglalt állást. Remélhető azonban, hogy ha *Khuen-Héderváry* holnapi nyilatkozata *megnyugtató* lesz, az

ellenzék a szabadelvűpárt határozatához képest esetleg *módosítja állásfoglalását*. A függetlenségi párt hangulata után itélve azonban erre kevés a kilátás.

Érdekes jelensége még a mai napnak, hogy a képviselőház csütörtöki ülésén *tüntetés készül*. A szocialisták akarnak tüntetni a függetlenségi párt ellen s ezt a mozgalmat *Bécsből dirigálják*. Bécs, mindenben és mindig csak Bécs...

A mai nap eseményeit a következő távirati híreink mondják el részletesen:

A mai helyzet.

A mai helyzetet e percben, még a szerint kell megítélni, hogy mi történik a kormánypártban? Erre vonatkozólag egyik fővárosi estilap a következőket jelenti:

Téves az az általánosan terjesztett nézet, hogy az esetleges szakadást a pártban a chlopy-i parancs okozza. Azzal a pártnak minden frakciója tisztában van, hogy a kibontakozási akciót a chlopyi parancs tisztázásának kell megelőzni. Ezt legfőleg Tisza, Darányi és még egy-két ember nem tartják természetesnek, de ők oly kevesen vannak, hogy abból semmiféle következtetést le nem vonnak, ha a párt különböző árnyalatai — nyíltan is megegyeznek abban, hogy első az elégtétel Chlopyért. A formára is meg fognak egyezni, mert egyik fél sem ragaszkodik a formához, ha lényegben teljes megegyezésre juthatnak.

Az összeütközés és esetleges pártbomlás forrása a további kibontakozás módjában van. Egyik rész azt akarja, hogy előbb legyen program és azután kormány; a másik be akarja várni a személy deszignálását. Az első csoport úgy okoskodik, hogy azért kell első sorban program, mert ezt a párt összessége állapítja meg. Ha van program, még pedig olyan, melyet mindenki elfogadott, ez *köti a párt minden tagját* és ha azután bárki lesz a miniszterelnök a kész program alapján, senki sem léphet ki a pártból; ellenben, ha a személy deszignálása megelőzi a program megállapítását, akkor *jöhet az illető bármivel, mindig csak az a frakció fogja támogatni, melyhez tartozik* és a másik azt fogja mondani, hogy az ő jelöltje többet hozott volna. Forrásunk szerint tehát nem a chlopy-i parancs kérdése, hanem a program, illetőleg a személyes kérdés okozhatja a pártszakadást. Osszeforrasztó, vagy szétrobbantó újabb meglepetéseket azonban nem lehet kizártnak tartani.

Végül regisztráljuk, hogy alattomban a tegnapi párthatározat ellenére még mindig dolgoznak azon, hogy a holnap délelőttre tervezett értekezlet estére maradjon.

A pártszakadás.

Egy előkelő függetlenségi politikus, ki az előzetes tárgyalásokba be volt avatva s azokon részt vett, a volt nemzeti pártban a szabadelvű pártból várható kiválásáról így nyilatkozott:

— A fejlemények most odaforodnak, hogy a szabadelvű párt értekezletén kitessekelik a volt nemzeti pártot, ha csak addig ők maguk to! nem mennek ki. Az eljárás az lesz, hogy *Apponyi* Albert gróf indítványozni fogja a *feliratot*, melyben a hadiparancsral szemben a parlament a maga álláspontját kifejtsé. E után föláll *Khuen* gróf, tiltakozni fog a *felirat* ellen, nyilatkozatokat tesz és ki fogja jelenteni, hogy akik e nyilatkozatokat nem veszik tudomásul,

azok nem maradhatnak a szabadelvű pártban. *Ezzel megkezdődik az oszlás*. A nemzeti pártiak a hozzájuk csatlakozókkal *Apponyinak* a vezetése mellett kivonulnak. Az én számításom szerint lesznek vagy *hatvanan*, akik különösen azért is, mert a magyar vezényleti nyelvre nézve elvi kijelentéseket nem lehet kapni, szintén *Apponyival* mennek. Az *agráriusok* két részre szakadnak. Egyik rész *Károlyi* Sándor gróffal, *Rubinek* Gyula et consortes kimegy *Apponyival*, de a másik *Zselénski* Róbert gróf, *Desseffy* gróf, akik inkább a kaszinóval tartanak, bent maradnak. Más nem következhetik aztán, mint az, hogy már a szabadelvű pártban konstatálják, hogy a kormánynak nincs meg a biztos többség és a *képviselőház csütörtöki ülésén megtörténik az országgyűlés feloszlása*.

— Es hogyan fogadnák ezt az ellenzéken a Ház ülésén? — kérlezték a politikustól.

— En nem állhatok jót semmiért sem, hogy mi történik *Khuen* gróffal, de mondhatom, hogy az *igazi harc most kezdődik*. Ez a kaszinó eztán többet nem fog dirigálni.

Tanácskozás az ellenzékkel.

A politikában ma délelőtt teljes fejlettség uralkodott. A szabadelvű pártban annyira eltérők a vélemények, hogy csak rendkívüli eseménynek kell bekövetkeznie, hogy a holnapi pártértekezleten a bomlás be ne következzen. Már a királyhoz intézendő felirat dolgában, illetve a hadparancsra adandó válasz dolgában is úgy divergálnak a különböző nézetek, hogy senki sem tudja ma, mi történik holnap. Az optimisták remélik, sőt bizonyosan számítanak arra, hogy *Héderváry* gróf okvetlenül hoz ma valamit Bécsből. És ez fogja eldönteni a szabadelvű párt további magatartását.

A mai délelőtt a politikai súlypont a képviselőházban volt, a hol több mint harminc képviselő jelent meg a különböző pártok részéről. *Apponyi* Albert gróf, a Ház elnöke már fél tizkor ott volt és egymás után fogadta a politikusokat. Meglátogatták őt *Tallian* Béla alelnök, *Szentiványi* Arpád, *Hock* János, *Ivánka* Oszkár, *Bolgár* Ferenc, majd a függetlenségi párt részéről *Justh* Gyula, *Tóth* János és *Szederkényi* Nándor. De ott voltak a Házban *Barabás* Béla, *Bedőházy* János, *Pattyánszky* Elek és még sokan mások. Mindannyian a helyzetről és a képviselőház csütörtöki üléséről beszéltek.

Szóba került az is, hogy a felirati javaslat dolgában minő magatartást kövessen a Ház. Megegyeztek, hogy ha tárgyilagossá lesz a felirat, a függetlenségi párt ahhoz hozzájárul.

Khuen titka.

Délután 2 órakor távirat jött Bécsből, a mely hírül adta, hogy a király délelőtt kihallgatáson fogadta *Khuen-Héderváry* gróft, a ki délután ismét megjelent a királynál. *Khuen* délután 5 órakor *visszatutazott Budapestre*, hogy a szabadelvűpárt holnap délelőtti értekezletén részt vegyen és a politikai helyzetről nyilatkozzék.

Egy esti táviratunk jelenti:

Khuen-Héderváryt a király kora reggel és déli fél 12 órakor kihallgatáson fogadta. *Khuen* audiencia után a magyar minisztérium házába hajtattott, hol *Láng* Lajossal, *Szögyény*-nel és *Palóczy*-val hosszasan tanácskozott. Ez alatt a király *Körbert* és *Goluchowszkit* fogadta. Délután *Khuen* ismét háromnegyed órát töltött a királynál.

Hogy a kettős kihallgatáson mi történt, arról egyáltalán nem tudni semmit. Khuen gróffal Bécsben ma több politikus és lapíró beszélt, de ezek egy szót sem bírtak kivenni belőle a király előtt lefolyt tanácskozás titkaiból. Mindössze annyit mondott a miniszterelnök, hogy meg kell óvnia feltétlenül a legnagyobb titoktartást, mert a mit a mai nap eredményének nevezhet, azt csak holnap délelőtt Budapesten, a szabadelvű párt gyűlésén terjesztheti elő.

Osztrák politikai körökben ma azt beszélték, hogy a Bécsben öt nap óta folyó tárgyalás nem végződött oly eredménnyel, mint a minőt Khuen gróf várta.

A félhivatalos Bud. Tud. a mai kihallgatásra megjegyzi, hogy a bécsi ut eredményét azért őrzik szigorú titokban, mert Khuen gróf fenntartotta magának a jogot, hogy arról az első közléseket a szabadelvű párt holnapi értekezletén teszi meg.

A titok találgatása.

A szabadelvű párt ez idő szerint a legnagyobb zavarban van. Khuen gróf bécsi utjától döntő fordulatot vártak, de mivel a nap folyamán annak eredményét nem lehetett megtudni, azzal sincsenek még tisztában, minő magatartást tanúsítanak a hadiparancsok szemből. Vanak a pártban olyanok, kik sem feliratot, sem határozati javaslatot nem akarnak elrogadni s így a holnapi értekezleten előreláthatólag nagy kavargás lesz.

Ellenzéki körök Khuen-Héderváry titkáról úgy vélekednek, hogy a döntés nem más, mint az, hogy Héderváry mint kinevezett, vagy legalább is mint designált miniszterelnök jön haza Bécsből, a ki ezután e minőségben előterjeszti nyilatkozatát a szabadelvű pártban. Ha a párt a nyilatkozattal nem lesz megelégedve, akkor rövidesen a Ház feloszlása következik.

A szabadelvű klubban.

Ma is rendkívül élénk volt az élet a szabadelvű pártkörben. Este a fővárosban időző, csaknem összes párttagok megjelentek a Lloyd-helyiségben s izgatott kíváncsisággal lesték a Bécs felől érkező híreket. Kíváncsiságuk azonban nem nyert kielégítést. Semmi hírt nem kaptak arról, mi történt Bécsben.

Nagy nyugtalansággal várták azután magát Khuen-Héderváry grótot, a ki este volt Bécsből megérkezendő. A miniszterelnök meg is jött, de rendkívül fáradtan s így nem látogatott el a szabadelvű klubba. Főleg azért, nehogy féltve őrzött titkát valahogy mégis kipréseljék. A vasútról egyenesen lakására hajtatott s egyáltalán senkivel nem érintkezett.

A pártkörben aztán puhatólództak a volt nemzeti pártiak, főleg Apponyi állásfoglalása iránt a holnapi értekezlettel szemben. Állítólag sikerült Apponyitól azt az ígéretet venni, hogy Khuen esetleges kielégítő felvilágosításai után sem ő, sem hívei nem ragaszkodnak egy felirat küldésének az eszméjéhez.

A Pester Lloyd Khuenről.

A Pester Lloyd mai esti lapja szintén azt írja, hogy a fogadtatás eredménye a legnagyobb titkot képezi, mivel azt kívánják, hogy ez az eredmény csak a szabadelvű párt holnapi értekezletén publikálhassék.

Ot napi kemény küzdelem után — folytatja az idézett lap — ily módon végre

sikerült Khuen gróf miniszterelnöknek egy legfelsőbb elhatározást kieszközölni, mely remélhetőleg alkalmas lesz Magyarország összes pártjainak felzavart nemzeti érzelmeit megnyugtani.

A miniszterelnök ő Felségétől felhatalmazást kapott a szabadelvű párt holnapi értekezletén és a képviselőház csütörtöki ülésén a Chlopyban e hó 16-án kiadott hadparancsot hiteles magyarázat tárgyává tenni.

A dolog természete megköveteli, hogy ezen nyilatkozat formája és tartalma közvetlen a miniszterelnök szájából jusson köz tudomásra. Azonban fel lehet tenni, hogy ezen nyilatkozat a legfelsőbb Hadur nyilatkozatának, a hadparancsok okát és célját végre a hitelesség legteljesebb súlyával megvilágítja. És ez a magyarázat teljesen eloszlatja azokat a felhőket, a melyek a nemzetnek a királyhoz való viszonyát már-már elborították.

Khuen gróf — végezi cikkét — nehéz munkát folytatott ezekben a napokban. Az volt a feladat, hogy egy formát találjanak, mely a hadseregben a nyugalmat ismét fel ne zavarja, másrészt pedig — mint néhány bécsi lapból kivehető — az Ausztriában lábrakapott nézetekkel is küzdelmet kellett folytatni, melyek a hadiparancsot, mint szükséges intézkedést tekintették.

Érdekes leleplezések.

Az utolsó napok történetéből rendkívül érdekes leleplezések pattantak ki ma. A történet ott indult meg, a mikor gróf Goluchowszky a király budapesti tartózkodása alatt utoljára járt Budapesten. Akkor mindössze annyit irtak a lapok, hogy Goluchowszky nemcsak a macedónkérdés miatt jött, hanem a magyar válság tárgyában is szándékozik a királynak előterjesztést tenni. Nem tudjuk, hogy az utóbbi hír indiszkréción folytán került-e nyilvánosságra, avagy a külügyminiszter ur maga lancsozta-e; valószínűbb az utóbbi feltevés, mert Goluchowszky nagyon radikális módon akart belemenni a magyar válságba és ebből nyilvánosan is akart volna elismerést meríteni.

Goluchowszky fondorlatai a válság kezdete óta Magyarország ellen irányulnak; belőle kiveszett az a tudat, hogy ő közös miniszter és hogy a törvény eltűnt bármelyik állam belügyeibe való beavatkozástól; ő teljesen Lueger és Körber vizeiben evez és az ő malmukra hajtja a vizet. Legutóbb egy manifesztum tervezetét hozott Budapestre, melyet kibocsátásra ajánlott, mely azonban nem a magyar nemzet megnyugtatóására, hanem megijesztésére szolgált volna és amelyhez képest a chlopyi hadiparancs valóságos dicshimnusz a magyarságnak. A manifesztum egyenesen a nemzetnek szólt volna, tartalma a nemzeti követelmények határozott és teljes visszautasítása, a parlamentarizmus elítélése lett volna. Záródott ez a jeles okirat hivatkozással a hadsereg, amolyan erős kardcsörtetéssel, mely körülbelül annyit jelentett volna, hogy a magyar alkotmány végső elemeiben az osztrák kard.

Erről a borzalmas manifesztumról, mely kettévágott volna minden köteléket korona és nemzet között, bécsi gyártóin kívül Magyarországon a király itt tartózkodása alatt csak két ember értesült: gróf Khuen-Héderváry és gróf Andrassy Gyula. Mindkettő természetesen felszólalt a pokoli terv ellen és maga a király is tulzottnak és lehetetlennek tartotta az olyan manifesztum kibocsátását, mely a nemzetet meg nem nyugtatja és egyenes szakítást je-

lent a monarchia két állama, illetőleg a korona és a nemzet között. Ugylátszik, hogy a magyar könyezet és a magyar levegő hangolták a királyt, hogy Goluchowszky tervét félredobta.

Mikor a király Budapestről elutazott, az volt a terve, hogy bécsi tartózkodása alatt folytatni fogja a kibontakozási munkát, még pedig úgy, hogy egy magyar politikust megbíz a kabinetalakítással, de előzetesen az illetővel tisztába hozza a függő politikai kérdéseket és időt enged a szabadelvű pártnak, hogy programot készítsen, mely összhangban van a megbízandó miniszterelnök felfogásával. Gróf Andrassy Gyula három ízben volt Schönbrunnban a királynál kihallgatáson, anélkül, hogy erről hírt adtak volna és anélkül, hogy ebből valami kiszivárgott volna. Közte és a király között formális tárgyalások folytak, melyekről idehaza csak Khuen-Héderváry tudott. Ezekre célozott Khuen, mikor azt mondta a kormánypártiaknak, hogy néhány napig legyenek türelemmel.

Mialatt gróf Andrassy Gyula titkon Bécsben tartózkodott, Hieronymi és társai Budapesten egy programon dolgoztak, mely Andrassy miniszterelnökségének alapjául szolgált volna. A kormánypártnak nyolc tekintélyes tagja dolgozott napokon át a programon, mely szeptember 17-én délelőtt 11 órakor végleg elkészült és a melyről a nyolc közreműködött képviselő azt mondja, hogy nemzeti szempontból különb volt a nemzeti pártiak által feállított programnál. Ugyancsak csütörtökön délutánra újabb meghívása volt Andrassy Gyulának Schönbrunnba. Már tudomása is volt a program elkészültéről, valamint arról, hogy az ószabadelvűek ezen az alapon belemennek a kabinetbe és elvállalják a garanciát a koronával szemben, hogy a helyzetet kitisztazzák.

Ebbe a helyzetbe pattant bele a chlopyi bomba. A kibontakozás megakadt és a miniszterelnöki megbízatás is abbamaradt. A változást Goluchowszky, Körber és Beck okozták, akik egy részét annak, aminek aláírását a király Budapesten megtagadott, Chlopyban egészen incidentaliter kicsaltak a királytól azzal a határozott szándékkal, hogy a folyamatban lévő kibontakozási akciót megakasszák. És amint a tények mutatják, ez a számítás helyes is volt; teljesen bevált.

A király Chlopyból hazajövet, Schönbrunnban még csütörtökön a hadiparancsok nyilvánosságra jutása után újból fogadta gróf Andrassy Gyulát és mintha semmi baj sem történt volna, folytatni akarta vele a tárgyalásokat a válság megoldása tárgyában. Andrassy eleinte kínos zaverban volt, de végül bevallotta, hogy meddő dolog a tárgyalások folytatása és hogy most nem lehet kibontakozásra gondolni, míg a chlopyi hadiparancs ügye nem jön tisztába. A királyt ez a kijelentés valósággal meglepte; az ő nézete az volt, hogy ő egyszerűen hadiparancsot irt alá, melyben elismeri a hadsereg érdemeit és elejét veszi a hadsereg esetleges nyugtalankodásainak; nézete szerint a fogalmazvány félremagyarázása okozhat csak nyugtalanságot Magyarországon. Gróf Andrassy Gyula azonban nem merte ezt a magyarazatot magáévá tenni és a megváltozott helyzettel szemben nem mert további tárgyalásokat sem folytatni. Így szakadt meg Andrassy és társainak kibontakozási akciója és Andrassy tervbe vett miniszterelnöksége.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országos függetlenségi párt ma délután értekezletet tartott, melyen a párt összes tagjai kivétel nélkül részt vettek.

A teljes számú értekezletet Kossuth Ferenc nyitotta meg és három indítványt terjesztett be elfogadás végett. E három indítvány a következő:

1. Mondja ki a párt, hogy a hadparancs a nemzeten sérelmet ejtett, ennélfogva az országgyűlés foglaljon állást az alkotmányosság ellen és ezt a királynak hozza tudomására.
2. Az országgyűlés tiltakozzék a harmadéves katonák visszatartása ellen.
3. A nemzeti kívánalmak föltétlen követelése hangsúlyozandó.

Komjáthy Béla lényegükben osztja Kossuth Ferenc azon előterjesztéseit, hogy elvi határozatok keretében mozogjon a mai értekezlet és a nemzet tekintélyéhez illően utasítsa vissza az alkotmány ellen intézett támadást. Kívánja azonban, hogy a párt oly súlyt adjon fellépésének, hogy az mint a nemzet egyöntetű megnyilatkozása szerepelhessen.

Polónyi Géza hozzájárul Kossuth előterjesztéséhez. Elvárja a többségtől is azt, hogy az alkotmányellenes támadást visszautasítsa. Azonban a függetlenségi párt nem bizakodhatik a szabadelvű párt esetleges állásfoglalásában. Ha a szabadelvű párt *határozati javaslattal* akarná a kérdést elintézni, ezt ő semmiképp sem pártolhatná.

Jusik Gyula nagy súlyt helyez arra, hogy a Ház *egyhangu* határozatot hozzon. A fődolognak nem a formát, de az állásfoglalás tartalmát tartja.

Többek hozzászólása után egyhangulag elfogadták Kossuth Ferenc indítványait és bizottságot küldtek ki, mely a formára nézve javaslatot terjeszt a holnapi ülés elébe.

A néppárt értekezlete.

A néppárt délután 6 órakor szintén tartott Zichy János gróf elnöklése alatt értekezletet, melyen a felirat szerkesztése mellett foglalt állást.

A néppárt holnap ismét gyűlést tart, melyen a szabadelvű párt határozatát várja s ettől teszi függővé további lépéseit.

Félhivatalos vezércikk.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* ma esti számában „Döntő napok” címmel vezércikket hoz, melyben többek közt az alábbiakat írja:

A holnapi és holnapután nap elsőrendű fontosságú. Ebben a fontos, ebben a döntő pillanatban a szabadelvű párt minden tagját nem csak a párt, nem csak az ország, de a *történelem előtt is* terheli a felelősség.

E rendkívül komoly órákban töretlenül a bizalmunk a nemzet életében és élet-hivatásában, szilárd a hitünk a király alkotmányosságában és él a reményünk, hogy az összes alkotmányos tényezők hazafisága kiemeli az országot politikai és gazdasági tepedésből.

Magyar szó a berlini udvarban.

Most már bizonyos, hogy a német császár Bécsben az osztrák császár kedvéért a magyar vezényleti és szolgálati nyelv ellen foglal állást. De különösnek tetszik ez Magyarországon, ahol mindeddig azt látták, hogy a német császárnak igen nagy érzéke van Magyarország külön államisága iránt és valamennyi magyarországi látogatása alkalmával kifejezést adott a magyarság iránti rokonszenvének. Vilmos császár ezen állásfoglalásáról a P. H. az alábbi, igen érdekes részleteket közli:

Más körülmények is hozzájárulnak ahhoz, hogy

különböző szempontokból ítéljük meg a német császár állásfoglalását, mely legelső sorban csak azt idézheti elő, hogy oly bizonyalmak következhetnek, melyek Magyarországnak az ausztriai házhoz való viszonyát rosszabbá tehetik, sőt szakadásnak a kezdetét is jelenthetik.

Ismétlik ebből az alkalomból, hogy a német császár kisebbik fia a magyar nyelvet úgy megtanulta, hogy most már jobban beszél magyarul, mint a legtöbb osztrák főherceg. Ez az *Eitel Frigyes* az, akire Borsodban felköszöntöket mondanak s akivel a habsburgokat ijeszteni szokták.

Hanem újabb hírt is kaptunk, ami gondolkodásra szolgál alkalmul. Tudniillik most már maga a német trónörökös, *Frigyes Vilmos is azon igyekszik, hogy megtanuljon magyarul*. A cím az, hogy Frigyes Vilmos meg akar jelenni Magyarországon az ő ezredénél s abból az alkalomból magyar felköszöntőt akar mondani, tehát e felköszöntő miatt kell megtanulnia magyarul. Annyira bevezett az elhatározás, hogy már az került szóba, hogy *vajon az illető ezredparancsnok tud-e magyarul?* Mert könnyen előállhat az a komikus helyzet, tekintettel arra, hogy több magyarországi ezredparancsnok van, aki nem tud magyarul, hogy a mikor a német trónörökös magyar beszédet mond, azt a magyarországi ezredparancsnok nem érti és ha tolmácsolják neki, hát németül fog rá válaszolni.

Ez a dolognak az egyik része. Az ügynek a pikantériája más. Tudniillik a német udvar megbízásából egy budapesti középiskolai tanárhoz fordultak azzal a felszólítással, hogy hajlandó volna-e Berlinbe utazni és a német trónörökösöt magyar nyelvre tanítani. A középiskolai tanár késznek nyilatkozott, de ebből a célból itthon kellett volna képen intéznie a dolgait, hogy elutazhassék.

Megtette tehát a tanár azt, hogy a *kultuszminiszteriumhoz folyamodott egy évi szabadságot kérve*, de egyúttal nem tartotta titokban azt sem, hogy reá várakozik a szerep, hogy Frigyes Vilmos trónörökösöt magyar nyelvre tanítsa. A tanár folyamodására az volt a felelet, hogy a kultuszminiszter a kért szabadságot *nem engedélyezte*.

Ennyi a faktum. De ehhez hozzáteszik még azt is, hogy a tervet közölték bécsi magas körökkel s onnan keletkezett a biztatás arra, hogy meg kell akadályozni az illető trónörökös berlini utazását. Mintha bizony nem kapnának elég embert arra, hogy ha a német trónörökös egy tisztot magyarul akar betanulni, hát erre megtanítsa. De azt mondják, hogy ez által akarták ügyelmeztetni a berlini udvart, hogy a bécsi magas és legmagasabb körökben nem tetszik az, hogy Berlinben olyan tüntetően tanulnak magyarul és hogy a magyar tanuláshoz Magyarországon különböző kombinációkat fűznek.

Am most Vilmos császár azzal, hogy a német vezényleti nyelv mellett oly határozottan állást foglalt Bécsben, kinyilvánította, hogy a két dolog nincs összefüggésben. Valaminthogy a magyarság iránt a maga részéről nyilvánított szimpátiája nem akadályozta abban, hogy az osztrák császár véleményeinek az erősítéséhez hozzájáruljon.

Szögyény-Marich László berlini nagykövet sem tudná megmondani, hogy Németországban, a Vilmos császár udvarában tulajdonképen mire számítanak...

Felirat, vagy határozat?

Azt beszélték, hogy tegnap délután egy kiváló liberális államférfi lakásán mintegy 40-45 liberális képviselő találkozott össze, hogy a helyzet felől és a frakció magatartása felől táncskozzanak. A jelszó, mely az itt-ott összeverődött csoportokból kihallatszott, ez volt: *felirat, vagy határozat?*

Ezzel önkéntelenül is a hatvanas évekből elevenítették fel reminiscenciákat, amikor tudvalevőleg a magyar képviselőház két nagy pártja szintén felirati és határozati pártra osztott meg. Sajnálatos és szomorú dolog, hogy

ezek a jelszavak egy és ugyanazon párt kebelében hangzanak fel és ennek folytán csak arra az egyedül biztos következtetésre lehet jutni, hogy a *szabadelvű párt további fennállása mai alakjában lehetetlen* és ha a miniszterelnök Bécsből nem hozna magával olyan hírt, mely a párt minden egyes tagját kielégíthetné, — a mi különben nehezen történhetik — akkor számítani kell azon lehetőséggel, hogy a szerdai konferencia lesz az *utolsó*, melyet a képviselőház eddig korlátlanul ualkodott többsége ebben az alakjában megtartott.

A helyzet ennek következtében sokkal kedvezőtlenebb világításban jelenik meg, mint eddig, mert a szabadelvű párt szétbomlásával hiányoznék az eszköz, melylyel a következő kormány sikeresen működhetné.

Az udvar intrikája.

A *Magyarország*, mely tudvalevőleg regegyekkel is szokta fűszerezni politikai tudósításait, ma esti számában a következőket írja:

Minden jel arra vall, hogy rendkívül erős és elkeseredett harc folyt a kuliszszak mögött. Soha még az udvar államügyek iránt ily nagyfokú érdeklődést nem tanúsított mint most. A Burgban csakugy hemzsegnek a magas és legmagasabb udvari méltóságok.

Különösen feltűnt, hogy mialatt a kihallgatások folytak, *Ferenc Ferdinánd főudvarmestere a Burgban több ízben megfordult*.

A magyar álláspont ellen mozgósították az egész udvart és Hédervárynak óriási nehézségekkel kellett megküzdenie, hogy egyáltalán elérjen valamit a nemzet javára.

A „Magyarország” bécsi tudósítása szerint *Körber* vakmerő beavatkozása a magyar ügyekbe annyira ment, hogy azt a nyilatkozatot, melyet *Khuen gróf* az udvarnak tegnap bemutatott, *Körber az uralkodótól nyert kihallgatáson felülbírálta*.

Lukács a királynál.

Még tegnap este szenzációs hír foglalkoztatta a budapesti politikai köröket. Föltétlenül megbízható forrásból ellenzéki politikusok azt az értesítést kapták, hogy *Lukács László* pénzügyminiszter hétfőn *kihallgatásra jelentkezett a királynál s a hadiparancs dolgában feltárta az uralkodó előtt a teljes igazságot*.

Ez az értesülés *Lukács László* misszióját a következőkben rajzolta meg:

A hadiparancs az egész szabadelvűpártban szintén romboló hatást tett. Azok az elejtett nyilatkozatok, melyekkel *Khuen-Héderváry* a hadiparancs hatását ellensúlyozni s a párt hangulatát csillapítani akarta, nem csillapítottak, sőt szították a tüzet. A pártunk ez a teljes felfordulása még azokat is megijesztette, akik különben nem szoktak a maguk árnyékától, de még kísértetektől se megijedni.

S ekkor a szabadelvű párt vezető elemei, de az ideiglenes kabinet tagjai is körülfogták *Lukács László* pénzügyminisztert, mint akiről a király jól tudja, hogy semmit sem akar magának s a politikai küzdőtérrel legszívesebben félreállana, hogy *egy percet se veszítsen, hanem siessen Bécsbe s ő tájékoztassa a királyt*.

Lukács László erre a komoly unszolásra csakugyan futott Bécsbe, kihallgatásra jelentkezett a Burgban s a hadiparancsnak már mutatkozó s még várható következményeiről a *legtetjesebb nyíltsággal tájékoztatta a királyt*, erősen hangsúlyozván azt is, hogy a hadiparancs megítélése szempontjából még árnyalat-

különbség sincsen szabadelvűpárt és ellenzék között.

Lukács László ezzel elvégezte misszióját s tegnap este visszaérkezett Bécsből. A szabadelvű klubban este már meg is jelent, de hogy előterjesztése révén az elégtételnek valami ki-elégítő formája volna várható, az a szabadelvű párt hangulatán nem igen látszott meg.

Tüntetés készül.

A magyarországi szociálista pártnak meg van az a különös szokása, hogy minden politikai kérdésben állást foglal, s ezen állásfoglalás hétről-hétre változik. Annyira bizonytalan a szociálisták állásfoglalása, hogy pl. a nemzeti követelményekkel szemben sincs határozott programja.

A párt élén álló vezérek természetesen a saját érdekeiknek megfelelőleg irányítják a pártot, s így eshetett meg, hogy a *budapesti szociáldemokrata párt most* — hir szerint — *Bécs szolgálatába szegődött.*

Egy bécsi távirat árulja el ezt a nevezetes dolgot. Ezen távirat szerint a budapesti nemzetközi szociáldemokrata párt *csütörtökön nagy tüntetést rendez a függetlenségi párt ellen. Ezt a mozgalmat Bécsből szitják.*

Erről a tüntetésről különben már tudomást szerzett a párt elnöksége is s meg is tette a szükséges intézkedéseket.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* **A nagykarolyi szinkör leégett.** Krémer Sándor színházigazgatónak Nagykarolyban időző színházcsalója tegnap hajléktalanná lett. A deszkából és ponyvából összetákoltt szinkör teljesen elpusztult. A kaszinó udvarán levő jégverem szalma teteje gyuladt ki először és a lángok egy pillanat alatt belekaptak a mellette levő nyári étterem és a szinkör deszka és ponyva falaiba. A kigyulladt épületek megmentéséről szó sem lehetett s a tüzoltók csakis a közelben levő épületek megmentésén fáradoztak, mert a gyorsan kerekedett szélvész ugyancsak röpítette a tüzes csóvákat a harmadik szomszédház tetejére is. Az égő szinkörből a tüzoltóknak sikerült csaknem mindent kimenteni, úgy, hogy Krémer igazgatónak ugyszólván semmi kára sincs.

* **Modern csudák.** Mint már említettük, a két igaz jó hírű művész *Homes* és *Fey* folyó hó 23 án, szerdán és 24 én csütörtökön, a „Fehér Keresztben” két rendkívül érdekes előadást tartanak. A művészpár a maga teljesen különleges és rejtélyes kísérletével világhírt vívott ki magának. Aki jól akar mulatni, mindenesetre meg fogja ragadni az alkalmat, hogy részt vegyen ezeken a misztikus üléseken, amelyeken az összes kísérletek hihetetlen biztonsággal és eleganciával fognak bemutatni. Európa és Amerika minden nagyobb városában megérdemelt feltűnést keltettek e művészek és itt is nagy érdeklődéssel fog találkozni az a ritka műérvezet, mi abból is kitetszik, hogy az elővételi jegyeladás igen élénk.

Kutyahús-mészárszék a fővárosban.

(Mit esznek a szegény emberek?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 22.

A budapesti rendőrség ma megdöbbentő felfedezést tett. Egy mészárszéket fedeztek fel, amelyben *kizárólag csak kutya és macska húst mért ki egy elvetemült ember.*

A mészárszék a Szegedi-utca 6. számú házában volt, ahol egyedül lakott *Medek József* 37 éves napszámos kedvesével, *Pessenlechner Erzsébet*tal, akivel közös háztartásban élt. A házaspár a környéken a szegény emberek között nagy népszerűságnak örvendett. *Medek* ugyanis egy idő óta olcsó „birka és nyulhúst” árult. Házról házra járt a hussal és mindenütt azt

mesélte, hogy a bátyja vidéken mészáros, attól szerzi be a húst és azért adja oly olcsón, hogy a szegény emberek segítsen a mostani drágaságban. *Medek* azonban nemcsak nyersen, hanem sütvé és főzve is árulta az olcsó húst épitkezéseknél és gyárak közelében.

A dolog így rendben lett volna. A szegény emberek jóízűen elfogyasztották *Medek* olcsó húsát és dicsérték is a derék embert, akinek csakhamar nagy vevőközönsége lett. Egyszerre azután különös eset történt a környéken és a egész hatodik kerületben. A kutyák feltűnő módon eltűntek és hasonló sorsra jutottak a macskák is. A kerületi kapitányságon egymás után tettek feljelentést, hogy elveszett, vagy ellopták ennek is, annak is a kutyáját. *Foxterrier*, *dogg*, *agár*, *házörző komondor*, *ujföldi* és minden nevű eb szerepelt az elvesztettek között. Később azután idősebb kisasszonyok panaszkodtak, hogy lopják a macskákat. A tömeges állatlopás feltűnt a rendőrségen és erősen nyomozták a titokzatos kutya tolvajt.

Ma reggel két rendőr irtóztató büzt érzett *Medek* háza előtt. Dög szag volt, amely a házból áramlott ki. Benyitottak a házba a rendőrök és megdöbbentő jelenet tárult eléjük. *Medek* egy gyönyörű *ujföldi* bunkóztal, le, amíg a kedvese *Pessenlechner Erzsébet* egy karsu agarat nyuzott kiváló szakértelemmel. A tüzhelyen kívánatosan felszeletelve sült az olcsó hús, amíg a kamrában, mint a mészárszékben szokás vasszegéken lógott a lenyuzott kutya felsál és a macska gerinc.

A rendőrök nyomban bevitték az elvetemült embereket a kerületi kapitányságra, a hol vallatásra fogták őket. *Medek* bevallotta, hogy emlékezése szerint eddig mintegy 60—65 kutyát és 15—20 macskát mészárosolt le. Az állatokat éjszaka lopta, de ha nappal talált alkalmas kutyát, akkor is magához csalta. A hús, amelyet birka és nyul gyanánt árusított nagyon kelendő volt. Naponkint husz-huszonöt koronát keresett.

A rendőrség az esetet nyomban bejelentette a hatodik kerületi előjáróságnak, amely közegészségügyi kihágás címén indít vizsgálatot a lelketlen emberek ellen. *Medek* ellen, a ki a mai délelőtt folyamán *megszökött*, a rendőrség lopás miatt adott ki nyomozó levelet. A vizsgálatot *Gábor Béla* dr. rendőrfogalmazó vezeti.

TANÜGY.

(—) **Az iskolaszék ülése.** Arad szab. kir. város községi iskolaszéke folyó év szeptember hó 24-én, *csütörtökön* délután 4 órakor a város ház emeleti kistermében rendes havi ülését tartja, melyre a t. iskolaszéki tag urak, valamint a községi iskolai igazgató urak és urhölgyek ez uton is meghívattak.

A tanácskozás tárgyal: 1. *Boczkó Pál* aradi lakos kérelme 4 korona tandijhátralékának elengedése iránt. 2. Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának határozata a rendszerezési kért egy tanítói és két tanítónői állás szervezése iránt. 3. Ugyanannak határozata a községi iskolákhoz négy róm. kath. rendes hitoktatói állás szervezése tárgyában. 4. *Szöke Antal* községi tanító kérelme részére a második ötödéves kárpótlék megadása iránt. 5. Jelentés a községi iskolák osztályaiába az 1903—4. iskolai évre beiratkozott tanulók létszámáról s a túlnépesség megszüntetése tekintetéből tett eddigi intézkedésekről. 6. Előterjesztés az 1903—4. i. kolai évre az iskolaszéki tagoknak iskolalátogatókul való beosztása iránt. 7. A Ségfa külvárosi községi ovodához rendszeresített óvónői állásnak rendes választás útján való betöltése. Aradon, 1903. évi szeptember hó 22-én. *Institoris Kálmán*, iskolaszéki elnök.

(—) **A gőzgépezők és kazánfűtők vizsgáló bizottsága** szeptember hó 27-én Aradon képesítő vizsgálatot tart. A vizsgázni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. ipar-felügyelőséghez nyújtják be.

A színház bérlői.

(A névsor.)

Arad, szeptember 22.

Ma délután megkaptuk azok névjegyzékét, a kik az *Aradi Nemzeti Színház* október 1-én kezdődő téli szezonjára *Gonda László* színházi pénztárosnál bejelentették a bérletet.

Előre volt látható, hogy a bérlők száma az idén meg fog csapnani. Oka ennek egyrészt a társulat iránt támadt bizalmatlanság, másrészt és főképp pedig az az animozitás, melyt *Zilahy Gyula* igazgató ellen a közönség körében már a nyári idény végeztelével megindítottak. Nem akarunk itt most az okok igazságával, vagy igazságtalanságával foglalkozni, csak azon nézetünknek adunk kifejezést, hogy *Zilahy* igazgató saját érdekében is bizonyára figyelembe veszi a nagyobbbrészt jogosnak mutatkozó panaszokat s a most még hiányos társulat kiegészítése és a gyenge tagok kicserélése által igyekezni fog szezon elejére a megingott bizalmat helyreállítani.

A bérlők névjegyzékét *Gonda László*, a direktor hűséges jobbkeze, a következő buzditó sorok kíséretében küldötte be hozzánk:

Az idei színiidény október 1-én *Hunyadi László* nagy operával kezdődik meg. A színház társulat *Makón* szeptember 28-án végzi előadásait és 29-én érkezik Aradra tetemesen megerősödvé. Az új tagok, a kiket *Zilahy* a jövő téli szerződötett, nagyobb részt már *Makón* vannak, hogy mielőtt Aradra jönnének, beletanuljanak a téli műsorba.

Zilahy nemcsak a társulat megerősítésén fáradozik, hanem igen sok új darabot szerzett meg Budapesten a téli idényre.

Aradon még serényen folynak a bérlet aláírások s ha nem is lesz oly nagy bérlet mint tavaly volt, de nem is sokkal marad hátrább a tavalyinál.

Eddig az előjegyzettekön kívül a következők bérlettek:

Alsó páholy, balra: 1. sz. *Vásárhelyi László*, *Weiler Rudolf*, 2. sz. özv. *Laczay Józsefné*, *Avari Gyéza*, 3. sz. *Vajda Lajos*, 4. sz. *Friebeisz Miklós*, 5. sz. *Wadowszky Gusztáv*, *Bonts Döme*, *Knothy Géza*, 6. sz. *Lukács Lajos dr.*, 7. sz. özv. *Verzár Gyuláné*, *Inkei Emilné*, 8. sz. *Mayer Miksa*, 9. sz. *Urbán Iván*, *Fabián László*.

Alsó páholy, jobbra: 1. sz. *Andrényi Károlyné*, 2. sz. *végvári Neuman Dániel*, özv. *Ortutay Gyuláné*, 3. sz. *Jakabffy Dezső*, *Dományi József*, *Péterffy Antal*, 4. sz. özv. *Végh Aurélné*, 5. sz. *Parecz Gyula dr.*, *Posgay Lajos dr.*, 6. sz. *Vásárhelyi Béla*, *Institoris Kálmán*, *Babó Iván*, 7. sz. *Bánhidny Antal br.*, *Schauer Ádám*, 8. sz. *Jakabffy Zoltán*, 9. sz. *Purgly János*.

Első emeleti páholy, balra: 1. sz. *Tiszti Lajos*, 3. sz. *Hauser Károlyné*, 4. sz. *Tegányi István*, 5. *Herman Gyula*, 8. *Gutzjahr Mihály*.

Első emeleti páholy, jobbra: 1. sz. *Tolnai János dr.*, 2. sz. *Cziffra János*, 3. sz. *Taomka Gyula*, 4. *Fatter Géza*, *Kneffel Lajos*, 5. *Hogyi Albert*, *Goldschmiedt Sándor* 7. *Hámory László dr.*

Nagy páholyok: A.) *Sármezey Endre*, B.) *Kintzig János*, *Kintzig Ferencné*, C. *Kende Arthur*, D.) *Ifj. Kintzig János*, E.) *Deutsch Bernát*.

Másodemeleti páholy: *Neuman Regina*.

Támlásszékek: *Kuttn Gyula*, *Kuttn Alfréd*, *Nagy Farkasné*, *Steiner Vilmos*, *Glück Károly*, *Deutsch Izidor*, *Roth Zsigmond*, *Ifj. Csulak Károly*, *Müller Károly*, *Wolf Jenő*, *Deutsch Izsó dr.*, *Nagy Lajos vendéglős*, *Szalay Béla dr.*, *Guttman Henrik*, *Stengl Andor*, *Szántay Lajos*, *Tabakovics György dr.*, *Szántay Béla*, *Sági Henrik*, *Topán Sándor*, *Knár Lajos*, *Klapok Alajos*, *Ravasz Imre*.

Együttal kérem az előjegyzett urakat. méltóztassanak helyeiket mielőbb kiáltani, hogy esetleg mások igényeit elégíthessük ki. Béreini még folyton lehet páros és páratlan bérletre páholyokat és támlásszékeket, páholyokat földszint és első emeleten a legkitünőbbeket.

Előjegyzések vagy megbízások most már el nem fogadtatnak, mivel a régi bérlők joga szeptember 20-án lejárt, s a ki nem váltott jegyekkel rendelkezhetünk. Az ezután jelentkező bérlők névsorát október 2-án közöljük. Tisztelettel: *Gonda László*, pénztáros.

HIREK.

— **Ujabb katonai zendülők.** Brassóból táviratozzák: Tegnap este a 2. és az 50. gyalogezred harmadik évet szolgáló magyar és román legénységéből mintegy ötvenen zajongva végigvonultak az utcákon és azt kiáltották: „*Nem szolgálunk tovább!*” A városi hatóság rendőröket vezényelt ki a rend helyreállítására, kiket a néptömeg megabucgolt. A katonákat lecsillapítani igyekeztek, de *sikertelenül*. Végre csendőrök léptek közbe, mire a tüntetők elszórtak.

— **A román püspök Nagyszentmiklóson.** *Papp I. János* aradi görög keleti román püspök hét-főn *Nagyszentmiklóstra* utazott, hogy az ottani románok új templomát ünnepélyesen felszentelje. Utjában a *pécskai* állomáson dr. *Barbu Döme* plébános, a *battonyai* állomáson *Cornea* lelkész, *Nagylakon Markovics* lelkész és *Petrovics Aurél* üdvözölték a hívők nagy tömegének élén. Minden állomáson egy-egy virágbokréta adtak át a püspöknek, aki az üdvözlést néhány meleg szóval köszönte meg. *Apátfalván* szállt ki a püspök és kísérete, a hol a nagyszentmiklósiak élén *Opreán Nesztor dr.*, az egyházközség elnöke üdvözölte; ugyanitt a magyarcsanádi románok részéről *Nesztor Romulusz*, a szerb-csanádiak nevében pedig *Opreán Tódor* lelkész fogadták. *Apátfalváról* Nagyszentmiklóstra utazott, a hol a románokon kívül a notabilitások is fogadták, élükön *Hadfy Károly* fősolgabíróval és *Rónay Ernő*, a kerület országgyűlési képviselőjével. A községben, impozáns diadalkapu alatt, *Sztojkanesekü* községi bíró köszöntötte *Papp I. Jánost*. A püspök *Opreán Nesztor dr.* ügyvédnél szállott meg.

— **Eljegyzés.** *Nyirő Géza* aradi kir. törvényszéki vizsgálóbíró szeptember 20-án eljegyezte *Kolozsvárott Mózes Honkát*, néhai *Mózes András* unitárius lelkész és tanár leányát.

— **Jegyzőválasztás Galsán.** Ma délelőtt ejtették meg a galsai körjegyzőválasztást. A választáson *Páris Gábor* világi főbíró elnökölt, ki a választó-ülést délelőtt 10 órakor nyitotta meg. Bizalmi férfiak voltak *Terebencz Traján*, *Vank József*, *Popescu György* és *Kiló János*. A megüresedett állásra *huszonhat* pályázó jelentkezett, kik közül a főbíró hatot jelölt. Es pedig *Lengyel Gábor* kurkéri jegyzőt, *Bácz Márton* lakerti körjegyzőt, *Goldstein Jakab* világi, *Popescu Agost* borosjenői, *Kassás Béla* ujszentannai és *Fóthy Zoltán* gyoroki írnokokat. A kijelölés után 10 választó névszerinti szavazást kért, amit a főbíró elrendelvé, a szavazatszedő küldöttségbe kiküldettek *Bohus Lajos br.*, *Terebencz Traján* és *Popescu György*. A szavazás eredménye a következő volt:

Fóthy Zoltán 19

Popescu Agoston 14

szavazatot kapott, s így galsai körjegyzővé öt szótöbbséggel *Fóthy Zoltánt* választották meg. A választás a legnagyobb rendben folyt le.

— **Házasságok.** *Kovács József*, a nagyváradi kir. tábla tanácsjegyzője ma kötött házasságot

Embey Iván aradi helyettes pénzügyigazgató leányával, *Ilmával*. A házasságkötésnél, mely *Szondy Béla* anyakönyvvezető előtt ment végbe, tanúk voltak: *Bátory Gábor* debreceni birtokos és *Embey István* csermői gazdász.

Erdélyi Ferenc soborsini postamester házasságot kötött *Michelbauer Vilmával*, *Michelbauer Lajos* aradi földbirtokos leányával. Tanúk voltak: *Avarty Ferenc* ügyvéd és *Kajdos József* mérnök.

— **Meddig fog tartani a válság?** Ezt egy bécsi újságíró tudta meg, aki a napokban lapja megbízásából Budapestre jött, hogy a rendkívül súlyos politikai viszonyokról a helyszínen szerezzen magának tájékozódást. Már korábbi időkben ismert egy magyar politikust, aki most vezető helyet foglal el. Ezt a bécsi újságíró mindjárt az első napon felkereste és elmondta neki, hogy a válság idejére lerándult Budapestre. Reznált mosolylyal kérdezte tőle az államférfi:

— Es azután vett-e már ki magának éves lakást?

— **Gyásznap az aradi hőskért.** Az aradi gyásznap mindinkább közeledő évfordulóját többszörösen megünnepeli Szeged város hazafias érzelmű poigársága is. Az alsóvárosi ifjúsági egyesület már október hó 4-én, az évfordulót megelőző vasárnap gyásznapot rendez az elhunyt szabadsághősök emlékére.

— **Katonatisztek és az ex-lex.** Vigasztalódhatnak a benntartott öreg bakák; nemcsak nekik okozott kellemetlenséget az ex-lex, hanem a tiszteknek is. Mint értesülünk, a katonatisztek most nem kapták meg a nagygyakorlatok utáni szokásos szabadságot. Ugyanis az a rendes állapot, hogy a lefuvás után a katonatisztek szabadságot kapnak. Most hiába nyujtották be szabadságidő iránti folyamodványukat, egyikük sem kapott szabadságot. Valószínűnek tartjuk, hogy ennek az intézkedésnek az a célja, hogy a bentartott katonáknak ne essék oly nehezükre a megtoldott gyöngyélet, látva azt, hogy a tisztek is épen úgy alája vannak vetve a kényszerítő körülményeknek, mint ők.

— **Számgyakornoki kinevezés.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter a számvevőségek egyesített létszámában *Szalárdy Géza* aradi lakost ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká nevezte ki.

— **Az eleki munkás-zavargás.** Megirtuk mai számunkban, hogy mily munkás-zavargás volt Eleken. A munkások főbujtatóját, *Balla Pál gancseji* (biharmegyei) szocialistát, a ki a Bihar megyéből Elekre szegődött földmiveseket el akarta iasztani attól, hogy munkába álljanak, *Mladin Miklós* eleki fősolgabíró előbb *letartóztatta*, azután *hazatoloncoltatta*. Mihelyt ez megtörtént, a többi munkások lecsillapodtak és már tegnap munkába állottak. A szomszédos örsökről vezényelt csendőrök már visszamentek.

— **A román egyházi kongresszus.** A magyarországi görög keleti román egyház ez évi kongresszusát október 14-ére, Nagyszebenbe hívta össze *Metianu János* érsek-metropolita.

— **Mérenylet Rakovszky István ellen.** *Rakovszky István* néppárti orsz. képviselőt — mint nekünk táviratozzák — ma súlyos beteggen vitték fel falusi birtokáról Budapestre. *Rakovszkyt* az egyik erdésze, más verzió szerint egyik bérese megleste az erdőben, hol a képviselő vadászni járt és *orvul rálőtt*. *Rakovszky* a balkezén súlyosan megsérült és az a veszély fenyegeti, hogy a *sérült kezét amputálni kell*. *Rakovszky* a betegsége miatt nem jelenhetett meg az *Apponyi* által ma délelőttre összehívott konferencián.

— **A hadiparancs hatása Bécsben.** A királyi parancs közzététele óta, mint az osztrák fővárosból írják, a bécsiek lappangó gyűlölete nagy mértékben kitört ellenünk s a legjámborabb sváb is harcias izgalmakba esik. A kávéházakban és vendéglőkben alig van egyébről szó, mint a magyarok erős meg-

leckéztetéséről. A kamaszok, akiknek apáit 48 óan alaposan elnadrágotuk, szinte harci vágytól égnek és mindegyik hajlandó magára vállalni egy tucat magyart, hogy azokat könnyű szerrel paprikának vagdalja össze. A legfeltünőbb azonban mégis az, hogy a hadparancs megszerkesztése óta a katonatisztek nyilvános helyeken politizálnak és pedig nemcsak maguk között. Az esti lapok megjelenése idején a kávéházban levő tisztek a közelükben levő és ismeretlen bécsi polgárokkal is szóba állanak s a „szemtelenkedő és elbizakodott” magyarokat ócsárolják, akik ellen elvégre is hadsereggel kell fölvonulni, hogy észre térítsék őket. Az olyan katonatisztek, akik ily hangosan politizálnak, majdnem hogy megélezzik s mihamar hősként ünneplik. És a milyen a hangulat Bécsben, olyan Ausztria ama részében is, amelyben vitéz svábok laknak. Persze Ausztriában szó sincs arról, hogy a hadvezetés a nyilvánosan politizáló és minket gyalázó tiszteket az ilyen eljárástól eltiltsa s így a hadiparancsnak meg van a kellő hatása.

— **Vaddisznóvadászat Seprősen.** Érdekes vad került vasárnap egy lunkaág: vadász puskája elé. Seprős község határában barangoit egy ritka nagyságu, bolzalmas agyaru vadkan, nagy félelmére a seprősi oláh lépnek. A félelmetes külsejű duvadat vasárnap érte el a sors. *Csiky Ti. adar dr.* lőtte le egy jól irányzott lövéssel. Az elejtett vad súlya kétszáz kilónál több.

— **Onkéntesség a felső kereskedelmiben.** A felső kereskedelmi iskolai tanulók egyéves önkéntesi joga érdekében ez év tavaszán közös akciót indítottak a kamarák és a miskolci kamara kezdesére a kereskedelmi miniszternél kérik annak kieszközölését, hogy a kereskedelmi iskolák azon tanulói is részesüljenek az egyévi katonai szolgálat kedvezményében, akik bár a sorozás után, de még a bevonulás előtt teszik le az érettségi vizsgálatot. Ezt a kérelmet a kereskedelmi miniszter elutasította a kamarához intézett következő leiratában:

Közölvén a honvédelmi minisztériummal a t. kamarának hozzám intézett felterjesztését, melyben a felső kereskedelmi iskolák azon tanulóit, kik a sorozási év március hava elsején az intézet utolsó évfolyamát látogatják s azt október 1-éig elvégzik, az egyévi önkéntesi kedvezményben részesíteni kéri, értesítem a t. kamarát, hogy a fenn tisztelt miniszter folyó évi június 20-án, 42.246 sz. a kelt átiratában kijelentette, hogy a kérelem a védőtörvény 25. §-a első bekezdésének világos, határozott és teljesen indokolt rendelkezésével szemben ez idő szerint nem teleshethető.

— **Hazafiatlan lelkész.** *Poesonyból* táviratozzák lapunknak: *Schmiedt Károly* evangélikus lelkész, a „Frieden Bote” szerkesztője, lapjának legutóbb megjelent számába cikket írt, melyben a Rákóczi-kort erősen gyalázza és óva int mindenkit, hogy a kuruc-mozgalmakhoz ne csatlakozzék. A cikk nyomán nagy felháborodás támadt. Az evangélikus theologia ifjúsága gyűlést tartott, melyen a hazafiatlan lelkész cikkét felháborodva elítélte.

— **Laucsik meghalt.** Az alföldi betyárvilág réme, *Laucsik Máté*, a szegedi királyi biztosság híres vizsgálóbírája tegnap éjjel Ersekujváron meghalt. *Laucsikot* a királyi biztosság megszüntetése után nagy érdemeinek jutalmául ersekujvári körjegyzővé nevezték ki. Ersekujvárott a közéletben nagy szerepet játszott; elnöke volt a szabadelvű pártnak. Hetvenhárom esztendő volt; nem igen betegeskedett s szív-szélhűdés vetett véget az életének, tegnap reggel halva találták az ágyában. Csak egy leánygyermek maradt, aki *Igaz Lajos* kultur mérnöknek a felesége s Budapesten lakik.

— **A gróf ur ékszer vesz.** A világvárosok életében csaknem minden nap történnek olyan dolgok, amelyekkel szemben bámulva áll a tehetetlen rendőrség. Ilyen eset fordult elő most Berlinben. Egy nagy ékszerész üzletébe — írják a porosz fővárosból — tegnapelőtt belépett egy előkelően öltözött ur és női ékszereket kért a megtekintésre. Válogatás közben elmondta, hogy a felesége számára veszi az ék-

szert; most vannak nászuton és meg akarja lépni a két napos menyecskét. Három nyakék különösen megtetszett az urnak és nem tudta elhatározni, hogy melyiket válassza.

— Azt hiszem — mondotta — mégis legjobb volna, ha a feleségem előbb megnézné ezeket és ő válaszson. Van önnek megbízható embere, uram, akivel ezt a három darabot elküldhetné?

— Hogyne, uram, — felelte készségesen az ékszerész. — Hová küldjem?

— A Grandhotelbe, első emelet, 4. ajtó. Itt a névjegyem.

A névjegyem csak ennyi állott: Gróf Richard Waendhorst.

— Parancsára, gróf ur, — felelte előzőkenyen az ékszerész. — Emberem félóra múlva ott lesz a szállóban.

Az előkelő vevő távozott és elment utána az ékszerész segéde is, de elmúlt pár óra és a segéd nem tért vissza az üzletbe többé. Az ékszerész aggodalmasan sietett a szállóba, kereste a gróft, mire a portástól azt a választ kapta, hogy a gróf és a felesége éppen egy órával ezelőtt elutazott. A mindegyre bonyolódó titokzatosság még csak ezután vált igazán komolylyá. A grófok hálószobájában tudniillik megtalálták az ékszerész segédjét elkábítva kloroformtól. Amikor felébresztették, előadta az esetet.

— Kopogtatásomra a gróf maga nyitott ajtót s ekkor egy szép, fiatal hölgyet láttam az ablaknál ülni a szobában. Amikor meghallotta, hogy én mi járatban vagyok, leirhatlan őszinteséggel ölelte meg a férjét a kedves meglepetésért. Nem gyaníthattam semmit. Az ékszereket az asztalra tettem, hogy válasszának belőlük; egyszerre aztán a gróf hátulról az arcomra szoritotta a zsebkendőjét, a mely kloroformmal volt beitatva. Védekezni akartam de a belélegzett mérég egyszerre elkábított.

Többet nem tudott az ékszerészsegéd mondani. A rendőrség megindította a legmesszebbmenő intézkedéseket.

— Szerencsétlenül járt szociálista vezér. *Drezdából* táviratozzák, hogy *Meyling* szociálista vezért, aki Charlottenburg város képviselőjében vett részt a drezdai szociáldemokrata-kongresszuson, az ablakból kinézve, lebukott a földre és oly szerencsétlenül ütötte meg magát a kövezeten, hogy a fejét teljesen összezúzta. Nyomban meg is halt.

— *Gyújtogatás bosszúból.* Talpason *Kaudebo* István nagybirtokos gazdasági udvarában tűz volt tegnapelőtt. Mintegy ezer kereszt buzának a szalmája leégett. A tűz gyújtogatásból keletkezett, mely valószínűleg bosszu műve volt. A tettet eddig nem nyomozták ki. A leégett szalma biztosítva volt.

— *Dentolin fog-crème* a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— *T. üzletfeleink* szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

SPORT.

+ **Aradiak győzelme.** A *Budapesti (Budai) Tornaegyesület* a napokban tartott országos atletikai versenyén szép eredményekkel szerepelt Arad. *Alt János* az Aradi Tornaegyesület tagja súlydobásban első lett, s nagy ezüst-érmet kapott. Diszkoszvetésben második, a százméteres síkfutásban harmadik lett. Előbbiben kis ezüst-, utóbbiban nagy bronz-érmet nyert. A súlydobásban második *Szeiler Gyula* volt B Csaháról. Az egy angolmérőföldes távgyaloglásban harmadik volt, s nagy bronz-érmet kapott *Greiner Károly*, az Aradi Atletikai Klub tagja.

Aradmegye virilistái.

(A legtöbb adót fizetők névsora.)

— Befejező közlemény. —

Arad, szeptember 22.

Aradmegye legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjainak névsorát a mai, harmadik közleményünkkel befejezzük. A névsor befejező része a következő:

Niedermayer Ferenc Elek 514.70, Aszod János N.-Varjas 513.50, *Grosz Endre dr. Kisjenő 510.24, Zuckermann Izidor M.-Egyháza 507.13, Wittmann György Elek 505.11, *Dáskál Jusztin Mikalaka 503.70, Kosjár Pál M.-Bodzás 503.19, Ponta István Ó Pécska 501.75, Fekete József M.-Bodzás 501.11, Bugyisán György Kerek 498.72, Engel Mór Fn. Iratos 497.67, Possert Ferenc Buttyán 494.16. Kádár József Berza 493.46, Igirsán Efrom Ó-Pécska 491.26, Mara Miklós Ottlaka 489.88, Morár János Mikalaka 489.64, *Detári István Pécska 489.51, *Vukuleszku József Solymos 487.24, Rossu János Szemlak 487.15, Fülöp Lajos Pécska 486.16, Mosser Antal Szt.-Márton 484.22, Fritz Lőrinc N.-Pereg 482.03, Kosok Pál M.-Egyháza 481.84, *Sztán Tódor Kerek 478.78, Kleindl György Borosjenő 478.02, Grósz Izso Lippa 477.78, Keveresán Fülöp Ó-Pécska 477.44, *Fejér György Borosjenő 476.86, *Sorbán Kornél Borosjenő 475.98, Gábrí Károly Szabadka 475.80, Kodreán János Sikló 474.03, *Paskusz Márk Világos 472.80, Singer Ádám Elek 472.44, Tamásdán János Ó-Pécska 469.—.

Kelamen György Pécska 466.74, Roth Samu Szemlak 466.09, Bogdán György Ágris 465.88, Wolf Adelf Drauc 465.84, Kohn Lajos Csermő 462.60, Bohus Lajos br. Világos 462.18, Hajós Mátyás Pécska 462.14, Braun József Csermő 462.—, Kriszta János Székudvar 459.54, Kelemen István Pécska 456.28, Siklován István Ó Pécska 454.38, Török Gyula Dázna 453.82, Kera Krecsun Csermő 453.59, Kerpel Albert Kurtics 452.43, Moskovits Mór Csucs 451.80, Klemm György Elek 449.66, Mahler Mihály Pankota 448.61, Szigmeth János N.-Pereg 448.25, Belicza György M.-Egyháza 444.65, Bulboka Jakab Kurtics 444.04, Istvánffy Béla Szemlak 442.39, Karl Márton Szt.-Márton 439.35, Detári József Pécska 437.25.

Ursz Ilés Kurtics 437.06, Mara Janku Pécska 436.13, Singer Márton Elek 436.04, Novák István Pécska 433.86, Csupuliga Vazul Kurtics 433.34, Katona Minály Pécska 433.40, Vertács Akony János Ó Pécska 431.93, Szolbach János Gogovác 431.07, Török Géza Simánd 430.37, *Lázár Zoárd dr. Kisjenő 429.92, Fackelmann Antal Mácsa 428.82, Páska Sándor Gy. Varsánd 428.43, Wittmann György Elek 428.22, Elias Adolf Pécska 428.14, Hatzelhoff József Szt. Márton 427.59, Schilling Mór N.-Zerind 426.16, Kauffmann Károly Pankota 425.90, Wittmann József Elek 425.59, Hay András Szemlak 424.49, Wittmann János Elek 422.15, Weiler Péter Simonyifalva 421.06, Mladin Kornél Kurtics 420.21, Harsányi István Pécska 417.51, Szentpéteri Antal Arad 417.40, Schilling Márton Kisjenő 416.52, Engel Lajos M.-Egyháza 416.27, Brad Togyer Ottlaka 416.11, Wittmann József Elek 413.63, Haut Ferenc Glogovác 413.18.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Feleség a férj ellen.** *Kálmán Artur* dr. budapesti háztulajdonos, aki egy pár mágnának a jogi képviselője is, elvált a feleségétől, aki bűnvádi feljelentést tett a férj ellen és a büntügyben e napokban fejezik be a vizsgálatot. A válópörben pedig úgy döntött a bíróság, hogy a házasságból származott két gyermek az apánál marad, de köteles hetenként egyszer megengedni, hogy az anya láthassa gyerme-

keit. *Kálmán* az idén három hónapig Ischiben nyaralt és így az anya ez idő alatt nem élhetett jogával, amint azonban a férj hazautazott, az asszony ügyvéde megjelent dr. *Kálmánnal*, hogy figyelmeztesse kötelességére. Az ügyvéddel együtt ment a nő is s mikor *Kálmán* meglátta, hogy az anya megöleli a gyermekeket, tetteles inzultálás történt a volt házaspár között, a lárna kihallatszott az utcára, nagy néptömeg és több rendőr vette körül a Teréz körut 2. számú házat s ennek folyományaként most a VI. kerületi kapitányság utcai botránkozás miatt indította meg az eljárást az exházastársak ellen.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Orczy-utcai panaszok.

I.

Legalább a hol lehet, ott világítsunk! Ez uton is felhívjuk a t. városatyák figyelmét, hogy atyai szeretetüket legalább arra terjesszék ki, hogy az ember életét napi kenyere keresése útjában veszély ne fenyegetse. Felkérjük, sziveskedjenek gondoskodni arról, hogy az Orczy-utcát és a városligetbeli Náray Imre-hídat összekötő élénk forgalmu utat, hol a villamos lámpák úgy is fennállanak a *kelő időben* világossággal ellássák.

Nem akarván bővebben igénybe venni ezen rovatot, még csak felemlítjük, ha ki akarják kerülni a legsötétebb Afrikában előforduló eseményeket, támadásokat és kiséleéseket, mihez hasonló más években megesett a korai sötétség miatt, kérjük ez ügy sürgős elintézését.

Többek nevében:

Egy előfizető.

II.

Balesetek kikerülése végett felhívjuk a rendőrség figyelmét az Orczy-utcanak egy élénk pontjára, hol a Török Gábor-utcai széles és mély árkon egy rozoga deszka képezi a járda összekötő hidját. E veszedelmes helyen naponta a waggonyári tisztviselők, munkások, vasutasok, ligetbe sétáló közönség és az iskolába járó gyermekek haladnak nagy számmal. Ideje volna már egy megfelelő átjáróról sürgősen gondoskodni.

Több Orczy utcai lakos.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A tőzsde az izraeliták ünnepe miatt zárva.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, szeptember 22.

Kellemes őszi az idő. Az éjjelek hűvösök már, de nappal elég meleg van.

Gazdáink serényen szántanak, míg más részt tengerit törnek, — ezért a mai hetivásáron élénk forgalom volt.

Mintegy 500 mm. buza és 1000 mm. egyéb gabonanem kelt el, valamivel olcsóbb arakon.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

Buza I-ső minőségű 7—7.10.

Buza közép uj 6.70—9.0.

Tengeri ó 5.80—6.—.

Rozs uj névleges jegyzés 5.20—5.40.

Arpa uj névleges jegyzés 4.80—4.90.

Zab uj névleges jegyzés 4.80—5.—.

Irányzat változatlan.

Akinek

pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, takarítónőre, kertészre,

gazdasszonyra, mindenre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki

üzletet, bútort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,

birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki

férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván

az

Aradi Közlöny
kishirdetési rovatát
használja,
ez biztosan eredményre vezet.

Szeszűzet.

— Szeptember 23. —

Maí fogycsúcsok: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szérsítési moslék 12'80—13— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 22. —

Magyar diszrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 116—8 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 116—8 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 116—8 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 116—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 115—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 113—5 fillérig.

Székelyszám. Szeptember hó 19. napján volt készlet: 42,519 darab, szeptember hó 20. napján fűlhajtatott 1505 darab, szeptember hó 20. napján elszállított 267 darab, szeptember hó 21. napján maradt készlet 43,757 darab. Üzlet: Lanya.

NAPIREND.

Szeptember 23. Szerda. Róm. kath. naptár: Linus. — Protestáns naptár: Tekla. — Izraelita naptár: Ros-Hasona. — Görög-keleti naptár (szeptember 10.): Menodóra. — A nap két 5 óra 33 perckor, nyugszik 5 óra 38 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1—2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-múzeum helyisége mellett. Elősterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton, északon, sok helyütt csapadék, hűvös.

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szm. v. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborsinról reggel 6.59	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.07	Személyvonat d. e. 10.50	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délután 4.06	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
		Személyvonat este 9.03	
Temevár felé:		Temevár felől:	
Személyvonat reggel 6.15	Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. e. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—		Személyvonat éjjel 10.59	
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11		Személyvonat este 10.33	
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Gurahonczról szm. r. 8.03	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30		Személyvonat este 6.56	Pankotáról sztv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Szabadagvár és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

Arad p. u. Kisjenő-Erdőhegy és Pankota között.

Kisjenő felé délelőtt 11.25	Pankota felől reggel 5.48
Pankota felé este 7.20	Kisjenő felől délután 2.51

CSARNOK.

Antik beszélgetés.

(Az arcfesték.)

Irta: Tormay Cécille.

(Vége.)

Naphosszant leste az őrizetlen pillanatot, de hasztalan, soha sem lehetett egyedül a templomban. Kétségbeesett sóvárgásában vakmerő tervet eszelt ki... A szomszédos utcából léptek zaja hangzott fel ekkor. Valaki énekelni kezdett a kút mellett. Aztán újból csend lett. Phillina riadtan bámult bele a homályba.

— A győzedelmes Kypris kegyelme legyen veled, óh jó Kionarion. Bészélj hamar. Az est leszállt, férjem becsukja üzletét. Mennem kellene.

— Rövid leszek. Pár szóval elmondhatom, ami még hátra van... Hol is hagytam el? Ah igen Bacchis tehát elhatározta hogy a legközelebbi holdas éjszakán beoson a templomba s meg csókolja az istenszobrot!

— Iszonyu gondolat, — suttozta Korina — ha rajta veszt, halál a büntetése.

Bacchis nem rettegett. Gyönyörrel készült az éjszakára. Először is szemlét tartott háza felett. Szegény volt már, kár az utolsó fuvalásleány. Régi dicsőségéből két rabnőn kívül semmi sem maradt. Az egyiket eladta hát s árából tarsosi illatszereket, drága virágokat, egy fátyolt s syriai arcfestékeket vásárolt.

Aztán végre leszállt a sóvárogva várt éjszaka, melyen az Akropolis ormai felett teli pompában kelt fel a hold... Fördőt készített magának, bakkarist öntve a vízbe. Rózsákat font hajába s aranyport hintett beillatozott fürtei közé. Aztán arany csillagokat festett homlokára s keblei fölé és végül, nagy művészettel kifestette arcát és ajkait. Magára vonta fátyolát s elindult a találkozóra. Olyan szép volt, mintha nászra menne, vagy egy bacchánálira királyoka: hódítani.

Mint arnyék osont tova a falak alatt. Mire leért a szentvárosrészebe, a hold már megkerülte a néma Parthenon tetőzetét. Dobogó szívére szoritotta kezét és belépett a templomba. Egyedül volt. Végre ismét egyedül vele.

A templomot beözönlötte a holdfény s a kék világával belopta a szerelmet is a szent falak közé. Bacchis kitérte karjait s belépett a szentek szentébe. Átlépte az amphorakból kirakott kört, hová mint tudjátok, gyarló halandó nem teheti lábát és lekuszott a szobor talpzatára. Aztán... szomjas szerelemmel függeszté piros ajkait a fehér ajakra. Arcát odatapasztotta a márvány archoz s forró fiatal testét a hideg kötesthez szoritá:

— Ugy-e szeretsz?.. Ujra szeretsz? — enyelegve beszélt hozzá s ölelő karjai között úgy érezte, megéled a szobor...

Nem vette észre az idő múlását, nem látta, hogy a holdfény kiapadt a szentélyből s hogy odakünn a templom előtt, a virradat derengő fényében már gyülekeznek a papok és a nép.

— Egyetlenem! — suttozta mámorosan s ezredszer újból megcsókolta. Ebben a percben történt, hogy hátulról izmos kezek ragadták meg:

— Szentséggyalázó, ... halál reád! — hangzott a főpap szava. Káromló zsvaj töltötte be a templom minden zugát s Apollon beroshanó papjal gyűlölködve rántották le a leányt az oltárról.

Bacchis némán állt bírál előtt. Szemét kedvesének szobrára függeszté és még mindig mosolygott.

A főpap segédpapjaival s a Pythiával félrevonult tanácskozni...

Mire visszatértek, már áldozati ajándékokkal megrakott nők s férfiak csődültek a leány köré.

Az ünnepélyes csendben, ekként szól Bacchishoz a főpap:

— Itéltünk! Véredel fogjuk csókjaid szennyét lemosni a védelmező Apollon szobráról. Meg kell halnod!

Helyeslő moraj hangzott s a nép szitkozódva húzódott el Bacchis mellől. A főpap most hozzájuk beszélt:

— Tekintetek az oltárra ti mindannyian s lássátok, mily haragvó az ezüstíjjas Phoibos!

— Nem, nem, — kiáltá a sápadozó Bacchis rajongva, — ő nem haragszik reám... Nekem felelj, óh Hermodoros, jók voltak-e csókjaim?

A Pythia felemelt karokkal kért valaminő jelt a lantos istentől. A papság s a tömeg várokozóan tekintett a magasba.

Ebben a percben megvirradt a hajnal s az első sugar beszállt a templom oszlopai közé. És — halljátok csak, — az aranyfényben szégyenlően lehajtott fővel, merengő mosolylyal, ott állt elpirulva a szobor!

A nép megdöbbenve csoportosult újból Bacchis köré s most már kegyelmet követelt számára a csodáért.

Az ámuló papok, kik akkor még nem sejtették, hogy a szobor ajkai Bacchis ajkától va-

lának pirosak, hogy Bacchis arcának festett pirja égett a márványarcon, — futni engedték a leányt... Mire az alkony leszállt, már messze járt, túl a falakon s azóta nem is tért többé vissza Athenebe.

A papság s a nagy tömeg itt régen elfeledte őt, csak mi őrizük emlékét itt ebben a városnegyedben s máától fogva, mert úgy akarád, te őrzöd jó Phillina...

Klonarion elhallgatott, Phillina pedig megéledetten áll fel, olyan arccal, mintha jóllakott volna.

— Történetedből okultam, óh Klonarion. Köszönet érte. Jó éjszakát. — Elindult rabnője felé, de csak néhány lépést tett. Hirtelen megállt és hátrafordult:

— Klonarion! — mormogta halkán, — aztán kérlek, ne mondjátok el sehol, hogy szóbaálltam veletek!

NYILTTÉR.*

A budapesti

Berlitz-féle nyelv-iskola

igazgatósága szándékozik Aradon a tavaly megkezdett nyelv oktatást folytatni azon esetben, ha elég érdeklődő jelentkezik.

Oktatás nyerhető az angol, francia, német, elegendő számban való jelentkezés esetén más nyelvből is és pedig úgy kezdőknek, valamint haladóknak egyaránt.

Külön férfi és női csoportok.

Hogy a tanfolyam minél hamarabb kezdés véhesse, kérjük a tisztelt érdeklődőket, szíveskedjenek jelentkezéseiket vagy leveleiket lap utján egyenesen a Berlitz-féle nyelv-iskola budapesti igazgatóságához (Budapest, VII. Erzsébet körút 15.) intézni vagy pedig Aradon a Városi kávéházban kitett jelentkezési iven eszközölni, ahol együtt... az érdeklődők szíves rendelkezésére prospectusok is vannak.

Személyes felvilágosítás nyerhető ugyan csak a Városi kávéházban (Színház épület) déli 12 és félegy óra között.

A mérnök-egyesületben épen úgy, mint tavaly, az idén is külön tanfolyam lesz. A kik ebben a tanfolyamban óhajtanak résztvenni, szíveskedjenek bővebb felvilágosításért Stengl Andor mérnök urhoz fordulni.

2047

A Fehér kereszt nagytermében csak két előadása a modern csodáknak.

Szerdán, szeptember 23-án és csütörtökön, szeptember 24-én este 8 órakor.

Occultizmus, spiritizmus, pszichologia, somnambulizmus és gondolatátvitel.

A szagló- és látó médium.

A berlini, resaui, mödlingi és brunói szellemidézés.

A derauport-i szellem kamara. Nagy hatást ért el Amerikában és minden művelt nyugoti államban. Mindezek csak Homes és Fey eredeti kísérletei.

Helyárak: I. hely: 2 kor. II. hely: 1 kor. 50 fill. Állóhely: 1 kor. Karzat 50 fill. Deákok és katonák, őrmestertől lefelé az állóhelyen a beléptidij felét fizetik.

Jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

Szerdán a Fehér Kereszt portásánál.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

798

Ezen üzlet szolid és olcsó kiszolgálása révén
általánosan ösmert!

Nem csoda,

nogy csodálkoznak a felett, hogyan vagyok képes **valódi**
fémjelzett tiszta arany ékszer és finom pontos já-
ratu órákat **oly rendkívül olcsón** árusítani. Mint például:

Egy szépen díszített rem. nickel anker óra 2 frt. 30 kr.
Egy nagyon finom vasuti nickel óra . . . 3 forintért.
Egy erős finom acél rem. óra . . . 3 frt. — kr.
Egy háromfedeles tula rem óra . . . 5 frt. 50 kr.
Arany és ezüst női órák rendkívül olcsón.
Arany gyűrűk, pl. 5 soros tiszta arany 15 kövel 4 frt. 60 kr.
Arany láncokat csak az arany értékért és csekély fagon díj

Ebresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 krjával.

Órákért és órajavításokért, a melyeket saját magam javítok, 3.
évi jótaliást vállalok.

Zálogzédula és törött vagy használt aranyért a legmagasabb árt fizetem

Tisztelettel:

Zinner Vilmos,

műorás és ékszerész Arad, Forray-utca 2/b.

318

Vidéki megrendelések lelkiismerettel lesznek eszközölve.

Minden ősz haj

eredeti színét és ifjúkori szépségét visszanyeri a **Hajós-féle**

HAJREGENERATOR

használata által;

nem festi a bőrt és a fehérműt nem piszkítja.

Egy üvegnek az ára 1 kor. 20 fill.

Szép, tartós feketére azonnal fest

minden haját a

Hajós-féle Hajfestő,

a szín le nem mosható. Ára 2 korona.

Gummi különlegesség (óvszer),

valódi amerikai speciálitás.

126

Egy eredeti légmentesen elzárt dobozban 6 darabban
2 korona.

Fenti készítmények kaphatók egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Jgyatok naponkint

borral vagy
tejjel, cog-
nac vagy
gyümölcsizetekhez rohitsi „Templomfor-
rást”, és így az élvezet mellett egy kel-
lemes üdítő italt kapunk, amelynek meg van
azon előnye, hogy ez az egyedüli dietetikus
hatású és jó étvágyat csinál, könnyű emész-
tést és a kellemes anyagcserét elősegíti.

2579

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál,
rheuma, kősvény, szívelzsírosodás, vérszegény-
ség, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvízgyógymód, villámfény-, moór-,
szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások,
svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

használata által nyerhetők.

Egyszeri használat után min-
denki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási helye
mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpaszták,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.

A legmegbízhatóbb minőségekben
mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON.

1427

APRÓ HIRDETÉSEK.

Magas jutalékkal

alkalmazunk zongorázni tudó egyé-
neket egy nagyobb zeneművál-
lalat terjesztésére. „Korvin Mátyás”
Erdélyi Könyvkereskedő Részvénytár-
saság Kolozsvár. 2033

2 db. kettős taposókád,

vasfenékkal és teljes felszerelés-
sel, 2 db. szőlőzúzó, valamint 4
db. vassorsajtó rövid ideig hasz-
nált, de kitűnő karban, jutányos
áron eladó és megtekinthető Mé-
nesen 120. szám alatt Kotsis La-
josnál. 2023

Csemege szálló

nagyban kapható Keresztury Gyú-
lánál, Halász-utca 18. szám. 2042

Kat, nyolcz gymnasiumot

végzett fiatal ember, román nyelv
ismerettel gyógyszerész-gyakornok-
nak felvétetik. Cím a kiadóhiva-
talban. 2046

Mely jómódu nemes szívű ur

venne pártfogásába egy szép barna,
intelligens árvalányt. Leveleket e-
lap kiadóhivatala „Harmatgyöngy”
jelige alatt továbbít. 2048

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet
mindenki tisztességesen minden szak-
ismeret nélkül. 2026
Küldje be címét B. 936. jelige
alatt a következő címre: Annon-
cen-Abteilung des „Mercur” Mann-
heim, Meerfeldstr.

Arad legnagyobb órá és ékszerraktára.

Iskolás deákok részére pontosan
járó órák 5 koronától kezdve
kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

órá és ékszerész-nél

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Tört arany, ezüst és zálogcédulák 1897

a legmagasabb áron megvételik
vagy becséreltetik.

Szegelcsőbb bevásárlási forrás.

7564—1903. alisp. számhoz

Arad legrégebb kerékpár és varrógép
javító műhelye és raktára, Szabad-
ság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járasu Singer varrógépek
32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és

1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vál-
lalok. — Nagy raktár kerékpár és
varrógép alkatrészekben.

Csongrád vármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

Csongrádvármegye közutjainak fenntartásához az 1903. év-
ben szükséges 3300 köbméter kavics és 463 köbméter zuzalék
beszerzésének biztosítása céljából 1903. évi október hó 3-ik
napján d. e. 10 órakor Szentesen, Csongrádvármegye alispáni
hivatalában írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.
Felhívom ennél fogva a vállalkozókat, hogy ezen kőanyag szük-
séglet szállítására vonatkozó 2000 korona bántépenek a szen-
tesi m. kir. állampénztárnál történt lefizetését igazoló letéti
jeggyel és anyagmintákkal ellátandó ajánlataikat a jelzett ha-
táridőig hozzám nyújtsák be, megjegyezvén, hogy elkésve vagy
távíraton uton érkező, valamint az utóajánlatok figyelembe vé-
tetni nem fognak.

Az ajánlatokban az egységárak, a feladó vasuti állomás
és a kőbánya megjelölésével, külön-külön külön szá-
mal és betűvel kiteendő, megjegyezvén, hogy a kőanyagok
vasuti állomáshoz való szállításának és a vasutra való feladá-
sának költségei, a bélyegilleték, valamint a mázsálási és fu-
varlevél kiállítás költségeivel együtt a vállalkozót terhelik s
ennél fogva ezen költségek az ajánlati egységárakba befoglalandók.

A szállításra vonatkozó részletes feltételek hivatalomnál
megtekinthetők.

Kelt Szentesen, 1903. évi szeptember hó 18-án.

2043

Dr. Cicatricis,
alispán.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

SINGER SÁNDOR

divat- és kelengye áruháza

Arad, Andrassy-tér 20., Fischer Eliz-palota.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy ruhaszövet újdonságaim teljes számban raktárra érkeztek, melyeknek mintagyű-
teménye már elkészült és azt bárkinek szívesen bérmentve elküldöm. A szükséges minták meghozatalát könnyűvé teendő, azok t csoportokra
osztottam, hogy a n. é. hölgyközönség ama csoportokat kérhesse, a melyekre szüksége van és így a főisleges minták beküldése elkerülhető lesz.

I-ső csoport:

Kosztüm-kelme, fekete és színes
Cibeline pontille elmosódott ár-
nyalatokkal.
Cibeline ecosse kékszöld kom-
pozíció.
Angol ke.mék beszóvott effektel.

II-ik csoport:

Sima Chewioth-kelmék.
Sima női-posztók.
Sima fekete kelmék.
Kamgarn-kelmék.
Crem-kelmék.

III-ik csoport:

Blous-kelmék.
Francia flanelok.
Csikos és mintázott Casáno.
Műső bársonyok.
Tennis-flanelok és mosható
barchetok.

Sim és mintás fekete selymekben nagy választék.

Blous-selymekben különlegességek.

1867

Áruházamban csak a legdivatosabb és legfrisebb áruk kerülnek eladásra, mivel üzletemet teljesen újonnan rendeztem be.